

Jaroslav Vracovský

Tomáš Kubalík

Témátka '05

Přímluvci v nebi

Salesiánská provincie

Praha

© Salesiánská provincie Praha
2005 Salesiánská provincie Praha,
Kobyliské nám. 1, 182 00 Praha 8

Pro vnitřní potřebu

Obsah

Úvod	4
1. František Saleský	
Svatost	6
2. Jan Bosko	
Cíl	15
3. Marie Dominika Mazzarelová	
Chudoba, pokora	20
4. Dominik Savio	
Radost	26
5. Michal Rua	
Řád	34
6. Laura Vicuña	
Čistota	41
7. Filip Rinaldi	
Odvaha – otcovství	50
8. Maria	
Maria není přítěž, ale je pomocnice ve víře	56
9. Versiglio a Caravario	
Poslání	62
10. Štěpán Trochta	
Tady a teď	69
Závěr	78

Úvod

Dnes chceme představit salesiánskou cestu ke svatosti (k Bohu) a některé z těch, kteří po ní již došli k cíli. Každého světce chceme propojit s tématem, které je blízké a aktuální pro život dětí. Chceme ukázat svatost jako důležitou a krásnou věc, o kterou stojí za to usilovat. Chceme ukázat světce jako živé lidi, které můžeme obdivovat a nechat se jimi inspirovat.

Letošní témátka se snaží jít každý den k cíli tématu několika způsoby z různých stran. Proto každé téma obsahuje:

1. Hlavní myšlenku – motto na den. Tu je možné napsat na velký pruh papíru a někde viditelně vyvěsit, aby ji všichni měli celý den na očích.
2. Stručný životopis světce s jedním nebo dvěma příběhy z jeho života.
3. Osnovu témátka, které koresponduje s příslušným světcem a je zaměřené na život.
4. Další náměty a nápady k tématu, aktivity, atd.
5. Biblické citáty.
6. Literaturu k hlubšímu seznámení s tématem.

Pro přípravu se mohou hodit také myšlenky Mons. Herbsta, které najdete na adrese <http://www.sdb.cz/tematka/>.

Trochu problém se svatými je, že o jejich svatost se začínáme starat v době, kdy jsou mrtví a my už můžeme jenom vzpomínat, co kdy udělali nebo řekli. Málokdo má dvorního kronikáře, který by krok za krokem zaznamenával každý jeho čin. Máme také snahu si jejich život trochu idealizovat a zapomenout na chyby, které také měli. Možná, že součastníci by o někom řekli něco jako: „Ano, určitě byl skvělý, zbožný, pracovitý, moudrý. Ale byl také strašný puntíkář a někdy s ním nešlo vydržet.“ To ale nevadí. Světec je člověk, ne mumie nebo idealizovaný obraz.

Následujících deset tématků v sobě bohužel nutně jistou idealizaci nese. Jsou vzpomínkou na lidi, kteří žili, byli dobří, důslední a ve svém životě zvěstovali Boží zaslíbení. Bohužel se

jich už nemůžeme na nic zeptat, pohádat se s nimi nebo je prostě obdivovat. Ale v našem okolí žijí jiní, u kterých to jde, kteří nám mohou být blízcí a mohou nám být příkladem. Deset tématků může sloužit také k tomu, abychom si uvědomili různost lidských životů, mnohost způsobů přístupu k Bohu a abychom před takovými lidmi v našem okolí nezavírali oči. Jejich obdivuhodné svědectví církev ustavičně obnovuje, jejich život nám zjevuje Boží lásku a jejich příklad nám pomáhá, aby také skrze nás konal Kristus ve světě dílo spásy.

Pojďme se teď podívat na některé z nich.

1. František Saleský

Svatost

Hlavní myšlenka

Svatost je pro každého

Stručný životopis Františka Saleského (1567–1622)

Život Františka Saleského spadá do období tzv. reformace. Je to období po vystoupení Martina Luthera, který dal vzniknout hnutí, které nakonec vyústilo v oddělení protestantských církví od katolické. Dalším významným reformátorem této doby byl Jan Kalvín, který velmi ovlivnil Švýcarsko.

František se narodil 21. srpna 1567, čtyři roky po ukončení tridentského koncilu, který byl velkým začátkem reformy církve. Byl prvorozeným synem šlechtice a diplomata Františka Saleského. Narodil se na zámku Sales v údolí Savojských hor nedaleko Ženevy. Měl devět sourozenců. Současníci tvrdili, že byl od malička srdečný, kamarádský, velkorysý. Ale žádný anděl v lidském těle. Sám vzpomínal, že jej musel otec trestat. Někdy se vytrestal i sám. Napsal:

„Jednou jsem šel kolem kuchyně. Měl jsem zakázáno do ní vstupovat. Viděl jsem kuchaře, jak právě vyndal z trouby koláče. Šel jsem k němu a jeden jsem si vyprosil. Kuchař mi položil horký koláč do ruky. Strašně páčil, ale mlsnost přemohla bolest. Raději jsem si popálil ruku, než bych slevil ze své umíněnosti.“

V šesti letech začal chodit do nově otevřené školy v La Roche, asi hodinu cesty od zámku. Ochránce a průvodce mu dělal kněz Déage. Učil jej latinu a francouzštinu.

V patnácti letech odešel se svým vychovatelem Janem Déagem na pařížskou univerzitu studovat práva. Ve Francii

panoval Jindřich III. Na dvoře posledních členů rodu Valois se vedl nevázaný život, který ovlivňoval celé město. Paříž byla dějištěm neustálých skandálů, nepokojů, rozpustilostí a náboženských roztržek. Probudila se zde i obrodná náboženská hnutí. Spisovatel a filosof Montaigne (1533–1592) napsal tehdy ve *Francais Journal*, že v Paříži je více horlivých katolíků než v celém Španělsku. Dobří i špatní si zde přišli na své.

František bydlil v hotelu, pilně studoval latinu, řečtinu, rétoriku. Byl nadšeným humanistou. Osvojoval si taje řečnického umění, měl rád literaturu, pravidelně šermoval a jezdil na koni. Navštěvoval i přednášky z teologie.

Domů se vrátil po šestiletém pobytu v Paříži. Jeho otec se pravděpodobně obával, aby nebyl ovlivněn jezuity, kteří byli na univerzitě populární. Měl strach, aby jeho syna nenasměrovali ke kněžství. A jeho strach se ukázal později jako plně oprávněný.

František poté pokračoval ve studiích v Padově, a to práva a teologii. Navíc ještě studoval italštinu a španělštinu. Nebyl jen horlivým studentem. Především chtěl být všestranně ušlechtilým mužem. Získal si oblibu pro svou čestnost, laskavost, bezelstnost a dobrosrdečnost. Věděl, co chce a za svými zásadami pevně stál. Jeho kolegové se domnívali, že je tak velký dobrák, že by si nechal raději namlátit nebo že by zbaběle utekl, kdyby ho někdo napadl. Neuvědomili si, že křesťanství není jen tichost a snášení příkoří, ale že vychovává i ke statečnosti a k hrdinství. Když jej kdysi přepadla a obklíčila parta výrostků a pustila se do něj, František vytasil kord a za chvíli bylo kolem něj prázdko. Netušili, že je mistrem v šermu.

Titul doktora obojího práva získal s vyznamenáním ve 24 letech.

Doma dostal místo hlavního advokáta u savojského státního dvora v Chambéry. Otec mu dal panství Villaroget. A slíbil mu, že mu předá veškerý svůj majetek, hned jak se ožení.

Františka tehdy provázal zneklidňující pocit, že dosavadní život je pouhou improvizací, protože dosud nenašel správný kurs. Čekal a také o to prosil, aby mu nebe pomohlo nalézt správné řešení. Když byl v Annecy, navštívil biskupa Graniera,

který byl přítelem jejich rodiny. Měl kolem sebe právě shromážděné kněze a ověřoval jejich teologickou úroveň. František se zúčastnil zkoušky a všechny přítomné oslnil svými vědomostmi. Biskup mu nabídl kněžské svěcení. František spatřoval v nabídce přání Boží. Bohužel se lekal otce. Přátelé se mu snažili pomoci.

Otec po dvou letech ustoupil a František byl 18. prosince 1593 vysvěcen na kněze. Měl 26 roků. Protestantismus slavil v té době největší triumfy.

Za pole působnosti mu byl svěřen kraj Chablais, patřící savojské dynastii. Církvi byl odcizen již šedesát let. František tu působil sedm let. Na cestu si vzal breviář, Písmo svaté a Kontroverze kardinála Bellarmina.

František věděl, že Krista může těmto lidem zvěstovat jen svědectvím svého života. Jednoho večera jej zastihl silný liják. Nikdo mu neotevřel. Přechal celou noc v seníku za vsí. Jindy jej zastihla noc daleko od Thononu. Mrzlo. Opět mu nikdo neotevřel. Aby nespádl mezi vlky, kteří na něj číhali pod stromem, přivázal se k větvím. Ráno byl tak zkrehlý, že se nedokázal sám rozvázat. Vesničané ho našli skoro zmrzlého. Přenesli ho do nejbližšího domu a poskytli mu první pomoc. Zastyděli se za svou bezcitnost. Láska je odzbrojila.

Dne 1. dubna 1597 měl František možnost hovořit s hlavou kalvínů, se 77 letým Theodorem Bezou (1519–1605). Tento muž nebyl zvyklý po celý život někoho respektovat. Měl velkou úroveň a úctu u svých souvěrců. Na konci druhého rozhovoru si vzdychl a prohlásil: „Jestliže nejsem na správné cestě, denně budu prosit Pána Boha, aby mne na ni přivedl pro své velké milosrdenství.“ Doprovodil Františka až ke vchodu, srdečně mu stisknul ruku a opět opakoval vyslovenou větu.

Chablais se vrátilo do církve. František úspěšně splnil své poslání a vrátil se ke svému biskupovi. Ženevský biskup Graniér, který nikdy nesídlil v Ženevě, byl již starý. Potřeboval pomocníka. Požádal papeže, aby mu dal Františka jako pomocného biskupa.

V lednu 1602 byl volán do Paříže jako zprostředkovatel ve sporu o území mezi Savojskem a Francií. Když se po deseti měsících vracel z Paříže, cestou se dozvěděl o smrti svého biskupa Graniera. František se stal jeho nástupcem. Ani on se nikdy neusídlil v Ženevě, ta byla kalvínská. Dne 8. prosince 1602 byl vysvěcen na biskupa v tichém farním kostele v Thorense. Za týden přišel do Annecy. Město tehdy mělo přes čtyři tisíce obyvatel, bylo centrem ženevského vévodství. Diecéze měla přes 600 farností, 60 klášterů a 15 výchovných ústavů.

Ráno byl vždy první na nohou a dával se do práce. Jednou nemohl stačit svým průvodcům a oni mu utekli. Pak se v nich hnulo svědomí, vrátili se a vyčítali biskupovi, proč nešel rychleji. František se pokorně omluvil svému sluhovi: „Pane Rolande, nehněvejte se. Děláám, co mohu, ale nejde to.“

Řím věděl o jeho lidských kvalitách i o jeho právnických schopnostech. Proto ho často pověřoval urovnáváním sporů mezi církví a státem, mezi diecézními a řeholními představenými. Řídil se heslem: spravedlnost a láska.

Dne 6. listopadu napsal poslední vůli. Dne 8. listopadu se rozloučil se svými přáteli a dal se na cestu. Zastavil se cestou v klášteře sester Navštívení v Belley. Když jej ujistily, že se modlí za jeho uzdravení, odpověděl: „Nedělejte to. Dobře víte, jak jsem unavený a sešlý nemocí. Sotva stojím na nohou. Byl bych vám jen přítěží. Máte svá pravidla. Vše najdete v nich. Svou naději neskládejte ve smrtelné lidi, ale v živého Boha!“

Sestry ho prosily, aby jim napsal na papír, co od nich především žádá. Vzal pero a napsal slovo: POKORA.

Na zpáteční cestě z Avignonu se zastavil u sester Navštívení v Lyonu. Dne 28. prosince 1622 zde zemřel. Jeho poslední slova byla: „Pane, zůstaň se mnou, vidíš, že nastává večer.“ Pohřben byl v bazilice v Annecy.

Papež Alexandr VII. jej prohlásil dne 19. dubna 1665 za svatého. Pius IX. jej prohlásil dne 19. července 1877 za učitele církve. Druhý vatikánský koncil doporučil styl jeho duchovního života. Jeho ducha si nejvěrněji osvojily tři velké osobnosti: svatý Vincenc z Pauly, svatý Don Bosco a papež Jan XXIII.

František jako spisovatel

V turinské bazilice Panny Marie Pomocnice je zasvěcena jedna kaple Františku Saleskému. Na veliké fresce vidíme Františka v tiskárně, jak koriguje kartáčový otisk. Pod freskou je nápis: František Saleský byl vyvolen za patrona tiskařského umění proto, že zřídil tiskárnu, v níž tiskl dobré knihy a tím prohluboval a hájil katolickou víru. Umělec zde předstihl skutečnost, protože teprve Pius XI. a Pius XII. vyhlásili Františka za patrona spisovatelů a Dona Boska za patrona vychovatelů a knihkupců. Jan Pavel II. pak ještě prohlásil Dona Boska za otce a učitele mládeže celého světa.

František poznal při denních setkáních s kalvíny, že jsou ovlivňováni spoustou štvavých tiskovin. V Ženevě je tisklo několik tiskáren. Přišel k závěru, že posluchači slova Božího mohou být zároveň i jeho čtenáři. Kam nemohl osobně, tam poslal tisk. Na nejběžnější námitky odpovídal formou dopisů. Rozdával je, rozesílal, vylepoval na viditelných místech.

Nejvíce jej proslavila kniha: *Introduction á la vie dévôte* – Návod, jak zbožně žít. Jde vlastně o sbírku dopisů. Jeho příbuzná Louise de Charmoisy chtěla žít spokojeně a dobře, ale měla mnoho problémů. František ji soustavně vedl korespondencí. Ona se radami řídila a její život se stal opravdu radostný. S korespondencí se svěřila svému příteli. Ten požádal Františka, aby tuto korespondenci upravil pro knižní vydání. Roku 1608 vznikla *Filotea*, jedna z nejčtenějších knih po *Následování Krista* od Tomáše Kempenského. Kniha se stala jakýmsi katechismem duchovního života.

Filotea nebyla vrcholem, ale spíše přípravou na vrcholné dílo jeho života, které psal mnoho let. Je to obsáhlá studie o duchovním životě. Nazval ji *Teotim* – Kniha o lásce Boží. V knize definuje modlitbu jako „rozmlouvání, důvěrný dialog, setkání s Bohem, kdy my hovoříme s Bohem a On s námi.“

František jako kazatel

Dne 5. 10. 1604 napsal arcibiskupovi do Bourges: „Filosofové říkají, že forma dává věcem bytí a život. Mluvte o něčem mimořádném, ale mluvte o tom nudně a výsledek bude stejný, jako kdybyste o tom neřekl nic. A vyslovte jen myšlenku, ale

vyjádřete ji dobře a řekl jste mnoho. Čeho se varovat při kázání? Vyhýbejte se dlouhým souvětím, se spoustami vedlejších vět, uváděných spojkami ačkoliv, jelikož, třebaže, jestliže... Myšlenky není zapotřebí provázet rozhazováním rukou ani jinými gesty. Považuji to za vážný nedostatek kazatele. Projev musí být sympatický, vtipný, srozumitelný, seriózní, jednoduchý, důrazný, plynulý, občas zpomalený. Jak si máme počínat, abychom to zvládli? Hovořme oduševněně, zbožně, jednoduše a upřímně. Především mluvmě přesvědčivě. Ne pyšným hlasem, ale spíše srdcem než ústy. Nesnažme se chlubit, jak dovedeme sypat latinská, hebrejská a řecká slova nebo novodobé fráze. Raději mám kázání, která oslovují posluchače láskou. Nemám rád horlení a nařizování kalvínů.“

Sám prohlásil, že pronesl během života přes čtyři tisíce kázání a pokaždé byl připraven. Za každou cenu chtěl zaujmout posluchače.

Z Františkovy moudrosti

- Silná duše může najít prameny horoucí zbožnosti i v hořkých vodách světa.
- Velké ohně větrem sílí, kdežto malé ohně v témže větru hasnou.
- Velmi často sníme o tom, jak se stát anděly, ale unavuje nás být dobrými muži a dobrými ženami.
- Pokora mění olovo našich pádů v ryzí zlato.
- Bůh může vždycky proměnit hříšnou Magdalenu v nejušlechtlejší pannu.
- Hodinu úspěchu zná Bůh. Pokroky v ctnosti jsou nepozorovatelné jako přibývání ranního světla.
- Každé ráno se máme zachvívat radostí, že máme před sebou ještě jeden den pro milování Boha.
- Musíme mít strpení se všemi, ale především sami se sebou.
- Své trampoty máš z toho, že máš více strachu před nectnostmi než lásky ke ctnostem.
- Sebeláska umírá teprve pět minut po naší smrti.
- Bůh nás miluje silně jako dovede milovat otec. A něžně jako dovede milovat matka. Máme tedy důvěřovat v Boží prozřetelnost, vždyť se nemůžeme odevzdat do lepších rukou.

Bůh vyrovnává svůj krok s naším jako to dělá otec kvůli dětem.

- Je třeba plně využít přítomné chvíle. Nezneklidňujme se minulostí. Tu svěřme Božímu milosrdenství. Ani si nedělejme těžkou hlavu se zítřkem. Tažme se: Co je naší povinností v přítomné chvíli? A přítomný okamžik naplníme láskou.
- Neprosím o kříže. Přeji si jen být schopen nést ty, které mi pošle Bůh.
- Přijímejte, co se vám dává, a nezádejte, co se vám dát nechce.
- Jestliže Bůh dopustí zármutek, nedorozumění, trampoty, přijímejte je rádi a s klidem.
- Vzpourey smyslů, hněv, žádostivosti nás provázejí proto, abychom jim odolávali a cvičili se v duchovní statečnosti.
- Pokora, která nerodí velkorysost, je jistě předstíraná.
- Pokora nás učí nedůvěřovat sobě.
- Pokora je vnitřní vědomí o vlastní nedokonalosti a spravedlivá úcta k bližnímu.
- Jestliže se přizpůsobujeme druhým, jsme rychleji hotovi, než když vyžadujeme, aby se oni řídili podle nás.
- Ničím se neznepokojujte!
- Náš duchovní život je úměrný naší lásce.
- Je lepší chybnějšího politovat, než mít k němu odpor.
- Láska je mezi ctnostmi tím, čím je slunce mezi hvězdami. Dává jim jas a krásu.
- Záliba v setkání s některými lidmi a příchyllost k nim nejsou špatné, jestliže za nimi neběhá srdce v jejich nepřítomnosti.
- Milovat ze strachu je stejné jako jíst jídlo se žlučí nebo pít nápoj s octem. Ale obávat se z lásky je totéž jako mísit med s cukrem.
- Vše, co konáme z lásky, je láska.
- Komu nestačí ten, který je Všechno, tj. Bůh, tomu nikdy nebude nic stačit.
- Malá urážka strpěná s velkou láskou má před Bohem větší cenu než mučednictví postoupené s minimem lásky.

- Nevím o žádné jiné dokonalosti než o lásce k Bohu a k bližnímu. Všechno jiné snažení je jen cestou k lásce, ale ne láskou. Dokonalými nás činí jen láska.
- Lásce se naučíme milováním, stejně jako se naučíme vědě studiem a řeči mluvením.
- Dvě vášně mne stály mnoho přemáhání: nezřízená láska a hněv.
- Lidé se musí navzájem snášet. Nejsilnější je ten, kdo doveče nejlépe snášet chyby druhých. Dokonalost se měří podle toho, jak snášíme nedokonalosti svoje i jiných.
- Umět milovat i ty, kteří jsou plni chyb, kteří mají prudkou nebo těžkou povahu, to je velká zkouška lásky.
- Na světě by ubylo mnoho hříchů, kdyby se podařilo zlikvidovat pomlouvání.
- Je důležitější usilovat o pokoru než potírat pýchu.
- Lepší jsou malá gesta trpělivosti než energické potírání netrpělivosti.
- Pravá horlivost je dítětem lásky. Je trpělivá, laskavá, nermoutí se, nehádá se, nezná závist, raduje se z pravdy. Falešná horlivost je bouřlivá, zmatená, troufalá, hrdá, hněvivá, nestálá, prudká a přelétavá.
- Když se ho kdysi tázal na radu člověk, kterého bolela silně hlava a nemohl proto dobře rozjímat, odpověděl mu: Bůh to od vás zřejmě neřádá. Nezáleží na tom, jakým způsobem se setkáváme s Bohem. Hledejme ho a nalezneme ho stejně v utrpení jako v modlitbě.
- Vědění je pro kněze osmá svátost.
- Pane, dej mi duše, ostatní si vezmi!
- Každý je takový, jaká je jeho láska. (Přejímá od svatého Augustina.)

Osnova tématu

všichni máme být svatí

svatost znamená dokonalost člověka

každý má svou vlastní cestu ke svatosti

jak být svatý dnes – například podobně jako sv. František

Diskuse

které mé vlastnosti mi brání být svatým?
které mé vlastnosti mi pomáhají být svatým?
co mně vadí na ostatních křesťanech?
co může vadit druhým na mně?

Hra

Nápisy krále Ašóky

Některé vhodné výroky Františka Saleského zašifrujeme šiframi různé obtížnosti. Kartičky se šiframi umístíme do terénu. Úkolem hráčů je v zadaném čase najít a vyluštit co nejvíce šifer. Cílem hry je samozřejmě seznámit hráče s moudrostí sv. Františka.

Biblické citáty

Lv 19,2 Buďte svatí, poněvadž já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý
1Kor 3,17 Neboť Boží chrám je svatý a ten chrám jste vy
1Petr 1,15 Ve svém chování buďte svatí, jako je svatý ten, který vás povolal
1Jan 3,2 Milovaní, už teď jsme Boží děti

Literatura

M. Štechová: Život světcův, 1937
S. Francois de Sales: Entretiens
Bollettino salesiano
Sv. František Saleský: Filotea
Sv. František Saleský: Teotim
A. l'Arco: Priekopník modernej duchovnosti, 1988
Vybrané texty z korespondence svatého Františka Saleského,
přeložil P. Jan Ihnát, SDB

2. Jan Bosko

Cíl

Hlavní myšlenka

Mít velké cíle – „Da mihi animas“ –
„Dej mi duše“

Stručný životopis Dona Boska (1815–1888)

Jan Bosko se narodil 16. srpna 1815 v Castelnovu d'Asti v Itálii v chudé rolnické rodině. Jeho otec František byl vdovec, podruhé se oženil s Markétou a z prvního manželství měl syna Antonína. Tatínek bohužel za dva roky po Janově narození zemřel a tak veškerá starost o rodinu padla na bedra matky Markéty. Vedla děti k pravdivosti, pracovitosti, vychovávala je důsledně, přísně a s láskou.

V roce 1824 začíná Jan chodit do školy. Může ji navštěvovat jen jeden rok, nevlastní bratr Antonín je proti jeho školní docházce, protože to odčerpává pracovní sílu v hospodářství.

V devíti letech se zdál Janu Boskovi sen, ve kterém mu Pan-na Maria naznačila, jakou cestou se má dále ubírat (sen je podrobně popsán u tématu 8). Jan pořádá často různá kouzelnická a artistická vystoupení, aby pobavil své kamarády. Přitom ale nezapomíná ani na duchovní stránku, díky své skvělé paměti je schopen snadno zopakovat kázání v kostele.

Na pouti v Turíně se setkává s knězem Kalosse, který se stal na nějaký čas jeho duchovním vůdcem. Na Kalossův zá-krok může Jan opět chodit do školy, bohužel opět jen jeden rok, odpor bratrův je příliš silný. Aby se konflikty dále nevyostřovaly, odchází ve 13 letech pryč z domu sloužit k sedlá-kovi. Po návratu ze služby roku 1829 ale problémy s Antonínem pokračují. Markéta nakonec vyřešila věc jednoduše – dala

Antonínovi jeho podíl na hospodářství, aby pracoval na svém a neporoučel.

Jan Bosko pokračuje ve studiích v Castelnovu a později v Chieri. Ze školních let se dochovalo mnoho zajímavých příhod. Jednou si zapomněl učebnici. Když byl pak vyvolán na čtení, předříkával latinský text z paměti a tvářil se přitom, jako že čte. Jindy uviděl ve snu písemku z latiny, hned vstal a napsal si ji. Na škole založil „Veselý spolek“. To byla parta spolužáků, která si dala za cíl být vždy veselí a vzorně plnit své školní i náboženské povinnosti. S Veselým spolkem pak Jan často chodil rádit po okolí.

Ve svých dvaceti letech vstupuje do semináře. Šestileté studium zvládl za pět let. V roce 1841 byl vysvěcen na kněze. Po vysvěcení ještě pokračuje ve studiu v kněžském konviktu v Turíně. Zde začal navštěvovat vězení. Tehdy bylo možno ve vězení vidět i velmi mladé hochy, asi od dvanácti let. Jan Bosko viděl jejich obtížnou situaci a i to u něj vyvolávalo potřebu hochům pomoci.

8. prosince 1841 došlo k události, která se stala základem salesiánské kongregace. Don Bosco se chystal na mši v sakristii kostela. Zde také okouněl šestnáctiletý hoch Bartolomeo Garelli. Kostelník ho velmi nevybíravým způsobem ze sakristie vyhnal. Don Bosco ale říká: „Zavolejte ho zpět. Ten hoch je můj přítel.“ Po mši se dá s Bartolomeem do řeči, zjistí, že je opuštěn a sám, že nic neumí, že nemá práci. Nabídne mu, že ho bude učit katechismus a další potřebné věci. Pomodlí se spolu modlitbu Zdrávas Maria. Don Bosco později říká, že tento Zdrávas byl počátkem jeho díla. Příští neděli již přichází dalších devět hochů a tato skupinka se stává základem pro pozdější Oratoř. Scházejí se potom každou neděli v sakristii.

V roce 1844 Don Bosco nastupuje jako pomocný kněz do charitativního díla „Zbožné dílo útočiště“ markýzy Barolové. Toto dílo je určeno pro dívky. Don Bosco ale kromě své práce v Útočišti stále pečuje o skupinu hochů, kterých stále přibývá. Vyučuje je čtení, psaní, počítání a samozřejmě katechismu. Je jim povoleno shromažďovat se v kostele sv. Martina u Mlýnů. Schůzky byly samozřejmě doplňovány i bouřlivými

hrami, jak se to u kluků patří. Po roce byly schůzky zakázány na základě stížností pokojných občanů, kteří chtěli mít svůj zasloužený klid. Don Bosco si poté pronajal tři světnice v Morrettově domě pro schůzky. Po roce byli opět vypovězeni kvůli stížnostem ostatních nájemníků. Pak našli místo ke shromažďování na louce bratří Filipů. 5. dubna 1846 (na Květnou neděli) byli i odtud vypovězeni, protože louku strašně zdupal. Don Bosco nevěděl, kam půjdou příště. Ale v tom přichází pan Pinardi, který nabízí pronájem části svého domu. Tento dům se pak stal základem všech domů kongregace.

Po získání Pinardiho domu si Don Bosco přivádí svou matku Markétu, aby se starala o domácnost. Od Markéty je to velká odvaha, neboť jde do neznámého nezajištěného prostředí. Stává se ale pro chlapce skutečnou matkou, kterou oni velice potřebují.

V této době markýza Barolová vypovídá Dona Boska z Útočiště (to byl jediný zdroj jeho příjmů), protože se hochům věnoval více než jejím dívkám. Ale i poté mu zachovala přízeň a občas mu poskytla nějakou podporu.

V roce 1848 již k Donu Boskovi přichází asi 1500 hochů, někteří z nich bydlí trvale v domě. Tento rok je bohužel neblaze proslulý revolucemi po celé Evropě. To má za důsledek zmatek i v Oratoři, mnoho hochů ji opouští. Také mnoho spolupracovníků opouští Oratoř.

Samozřejmě, tak velké dílo nemohl Don Bosco provozovat sám. Vybíral si proto schopné hochy, kterým věnoval větší péči, staral se o jejich vzdělání a umožnil jim studium bohosloví. Mnozí jej pak opustili, ale někteří zůstali a vytvořili základ budoucí Společnosti sv. Františka Saleského (SDB). Tento název si Don Bosco vybral pro svůj obdiv k tomuto světcí, zejména pro jeho laskavost a sympatickou svatost.

Dílo Dona Boska mělo mnoho příznivců i mnoho nepřátel. Po mnoha tahanicích byla kongregace v roce 1869 církevně schválena, její definitivní stanovy až v roce 1874. V té době má již mnoho členů, takže Don Bosco může v roce 1875 vyslat prvních deset misionářů do Argentiny na prosbu tamního konzula, který chtěl pro svou zemi získat dobré kněze a

vychovatele mládeže. Ještě za života Dona Boska pak salesiáni přišli do Uruguaye, Brazílie, Chile, Ekvádoru. Ve stejné době se podařilo salesiánům přijít i do Francie do města Nice. Tím byl položen základ pro rozšíření kongregace i mimo Itálii.

V roce 1880 požádal papež Dona Boska o pomoc při výstavbě kostela Božského Srdce v Římě. Kostel byl naprojektován, byly připraveny základy. Chyběla jen maličkost: peníze. Don Bosco se uvolil potřebný obnos sehnat, i když byl již starý a vyčerpaný. Podařilo se mu kostel dokončit několik měsíců před svou smrtí.

Don Bosco zemřel 31. ledna 1888, vyčerpán neúnavnou prací pro spásu mládeže. V den jeho smrti měla kongregace 774 členů se sliby a 267 noviců, 57 středisek v Evropě (Itálie, Francie, Španělsko, Anglie) a v Jižní Americe. Život Dona Boska byl naplněním hesla „Dej mi duše, ostatní si nech“. Svatořečen byl v roce 1934.

Osnova tématu

člověk potřebuje cíl

cíl musí být jasný, reálný, i když třeba obtížně dosažitelný

cíl musí být rozumě daleko – vize budoucnosti

některé cíle se po dosažení musí opustit (skončil jsem základní školu – střední školu...) a jít dál

cíl je možno změnit, pokud se ukáže jeho nesmyslnost – žebříček hodnot

bez cíle není kam jít

nebojme se velkých cílů

poslední cíl je spása člověka

Hry a aktivity

Lze použít jakoukoli hru, kde se jde postupně za cílem – někam dojdeme, tam je plán dalšího úseku cesty, pak další úsek, až nakonec dojdeme k cíli.

Cesta do budoucnosti

Umíme se přemísťovat v čase. Jsme náhle o deset let starší. Napište o sobě zprávu – co děláte, jací jste, co se vám povedlo,

co ne, čeho jste dosáhli... Lze napsat anonymně, pak se zprávy čtou a diskutuje se o nich, popř. se pokoušíme určit, komu zpráva patří.

Stanovení cílů

Každý si napíše na list papíru, co by chtěl udělat řekněme do vánoc nebo v jiném období. Cíle je nutno formulovat jasně, reálně. Následuje diskuse: Jak se to dá udělat? Co k tomu potřebuji? Je to reálné? Umím si vůbec říct, co vlastně chci?

Biblické citáty

Mt 13,44 Nebeské království je podobné pokladu ukrytému v poli

Mt 13,45 Obchodník s perlami objeví drahocennou perlu

Flp 3,14 Nenamlouvám si, že už to mám. Běžím k cíli za nebeskou odměnou.

Literatura

BOSCO, Teresio: Don Bosco. Portál, Praha 1991

BOSCO, Jan: Preventivní systém ve výchově mládeže

BOSCO, Jan: Dopis z Říma

3. Marie Dominika Mazzarelová

Chudoba, pokora

Hlavní myšlenka

Zřeknu se všeho, co mi brání jít k cíli

Stručný životopis Marie Dominiky (1837–1881)

Narodila se 9. 5. 1837 v Mornese v Itálii a ve stejný den byla také pokřtěna, jako nejstarší z deseti dětí. Rodiče se jmenovali Giuseppe a Magdaléna Mazzarelovi. Tři sourozenci zemřeli v útlém věku. Koncem roku 1843 se rodina stěhuje na Valponasku, kde otec pracuje jako nájemce za polovinu úrody na vinicích. Po otci Marie Dominika zdědila moudrost a hluboký smysl pro realitu, od matky odvahu čelit různým situacím pohotovostí a humorem.

Jako všechny děti ráda mlsala a chtěla se zalíbit, hlavně v oblečení. Snažila se vyhnout trestu tak, aby nemusela lhát. Vymýšlela si různé malé podvůdky, aby z toho něco vytěžila – většinou nějakou dobrotu. Prováděla různé kousky, ale měla přitom dobré srdce.

Do školy chodit nemohla – do Mornese byla cesta zvlášť v zimě velice neschůdná a taky platilo, že selská děvčata zůstanou nevzdělaná. Marie však byla velmi inteligentní, živá a chtěla se učit číst. A tak byl jejím učitelem otec. Naučila se psát až v pozdějším věku. Většinu z 68 dopisů, které později napsala, zapsaly její přítelkyně.

Každý den chodívala do kostela v brzkých ranních hodinách a to i přes nepřízeň počasí – někdy se jí i stávalo, že přimrzla v kostelní lavici, jak z ní kapala voda. Její život byl spojením práce a lásky k Bohu – často se při práci modlila. Později pronesla: „Hodně se modlete srdcem, mějte vždycky

na paměti, že modlitba je klíč, který otvírá poklady ráje.“ Každý večer brala své sourozence k západnímu oknu, ze kterého bylo vidět na kostel v Mornese – zde se Marie ponořovala do intimního vztahu s Bohem. Rodiče toto později přijali jako rodný zvyk a všichni poklekávali u onoho okénka.

Od otce se naučila pracovat na poli a matce pomáhala při výchově sourozenců a při domácích pracích. Nezahálela ani chvíli – často byla přistižena, jak pracuje i v noci. Kolikrát byla na poli dřív než všichni muži. Každé ráno nosila na zádech 25 l vody, protože stavení Valponaska trpěla jejím nedostatkem. Její obrovská touha nezahálet byla opravdu nepřekonatelná. Říkala: „V práci na poli si to rozdám s každým chlapem.“ Nebo také říkala: „Práce zmenšuje počet hříchů, je vyjádřením vnitřního ohně.“ Šířila kolem sebe dobrou náladu, upřímnost a smích.

Don Pestarino, který byl knězem v Mornese, věnoval zvláštní pozornost mladým lidem a toužil, aby rodiče vychovávali své děti křesťansky. Přál si, aby celá vesnice duchovně rostla. Byl to zajisté také on, kdo Marii vedl k prohlubování vztahu s Bohem. Marie neměla ráda dlouhá kázání a nerada se zpovídala. Jednou jí sám připravil ke generální zpovědi a od té doby ještě horlivěji kráčela k Bohu. V 15 letech složila sama Bohu slib čistoty. „Udělala jsem ho navždy a nechápu, proč bych se musela někoho ptát na svolení.“ V roce 1855 Don Pestarino zakládá v Mornese společnost „Dcer Neposkvrněné“. A Marie patří do této společnosti.

Jednou potká u dveří kostela dívku Petronillu – sama ji navrhuje, aby se spolu modlily. „Budeme se spolu modlit, protože společná modlitba má větší cenu.“ Tak začalo vznikat hluboké duchovní přátelství spojené láskou k Ježíši v Eucharistii. Píše se, že Marie by toho bez své přítelkyně nemohla tolik vykonat. Tak se navzájem potřebovaly.

V roce 1860 postihla Mornese epidemie tyfu – Marie na výzvu Dona Pestarina šla pomáhat nemocným a trpícím. Avšak nakazila se (bylo jí 27 let) a stála na pokraji smrti. I při své nemoci šířila kolem sebe plno úsměvů a radosti. V těchto těžkých chvílích svěřila svou budoucnost Bohu.

Po nemoci, která trvala přes 2 měsíce, už nemohla tvrdě pracovat a tak před ní stojí otázka, co bude dál, co má dělat v životě. Se svou přítelkyní se po čase začíná učit šít, aby si osvojila tuto dovednost a mohla tak shromažďovat kolem sebe děvčata za účelem vyučení a křesťanské výchovy. Zakládá krejčovskou dílnu, po čase i malý internát a nedělní oratoř. („Ano, ať každý náš steh je projevem lásky k Bohu.“)

Marie také prožívá dost utrpení z nepochopení ostatních dívek ze sdružení Neposkrvněné. Musí proto odejít do ústraní na Valponasku, kde velmi trpí. Po měsíci se však vrací, řeči utichají a dílna upadá. V roce 1864 se setkává s Donem Boskem, kterého vnímá jako světce – to bylo pro ni rozhodujícím okamžikem. V tomto světci zrál již dlouho projekt apoštolátu pro dívky. Spolu s Marií D. zakládá Kongregaci Dcer Marie Pomocnice. V roce 1867 odchází Marie z rodiny, aby začala žít řeholním životem. Don Bosco píše řeholní pravidla pro malou komunitu a ona je zvolena roku 1872 její představenou. Vybízela ostatní: „Dělej, co chce Don Bosco.“ A dále: „Žijme tak, jako by byl s námi on sám a rozkazoval nám.“

Kongregace se brzy rozrostla, a tak v roce 1877 odcházejí první sestry na misie do Ameriky. Otvírá se první dům ve Francii. V roce 1879 opouští Dominika Mornese a stěhuje se do Nizza Monferrato v Itálii, kde je druhý generální dům FMA.

14. května 1881, ve 44 letech, umírá ve vyčerpanosti a horečce. V té době má kongregace 166 sester a 48 novickek, 26 domů – v Itálii, Francii, Uruguay a v Argentině.

Blahoslavena byla 20. 11. 1938. Svatořečena 24. 6. 1951. Pius XI o ní prohlásil: „Její velikost spočívala v umění být neobyčejnou v obyčejných věcech.“

Osnova tématu

Bez které věci (osoby,...) byste si nedovedli představit svůj život?

Proč je tato věc pro vás tak důležitá?

Znamená opravdu její ztráta katastrofu? Proč?

Mají moji známí, spolužáci, nějaké věci, které bych chtěl? Závídím jim je?

Chudoba znamená především nezávislost na věcech – nepotřebuji to (František z Assisi, mnoho dalších).

Sv. Ignác z Loyoly: „Člověk je stvořen, aby Bohu, svému tvůrci, sloužil, a tím spasil svou duši. Ostatní věci na povrchu zemském jsou stvořeny pro člověka. Proto jich má užívat, pokud k cíli vedou, a zřít se jich, pokud ho od cíle odvádějí.“

Které věci (lidé, prostředí,...) mě přivádějí k Bohu? Které věci mě od Boha odvádějí?

Člověk ale zcela legitimně potřebuje k životu nějaké věci, není tedy špatné něco mít, špatné je na tom záviset.

Život v bídě, v nedostatku základních věcí, je také velmi obtížný.

Biblické citáty

1Král 17,12 Nemám nic upečeno, ale jen hrst mouky v hrnci a trochu oleje

Mk 12,42 Přišla také jedna chudá vdova a dala tam dvě drobné mince

Mt 6,25 Nedělejte si starosti, co budete jíst, ani do čeho se budete oblékat

Mt 19,21 Bohatý mládenec – odešel zarmoucen, protože měl mnoho majetku

Lk 18, 18–25 Snáze projde velbloud uchem jehly, než bohatý do Božího království

2Kor 6,10 Jako by chudáci a přece mnohé obohacujeme a všechno máme

Zj 2,9 Napiš: Znam tvé soužení a tvou chudobu – ale vždyť jsi bohatý

Životní zásady Marie Dominiky:

neustálá činnost

neustálá dobrá nálada při všech denních mrzutostech

nenarušitelná trpělivost s mládeží

Hra

Vinice

Okolo jejich domu, nazývaného Valponaska, byly kopce, na kterých Mazzarellovi pěstovali vinnou révu. Byla to práce pro každého, kdo měl zdravé nohy a ruce. Také Marie Dominika byla zvyklá již od svého dětství pracovat na vinicích se svým otcem a svým výkonem brzy předčila i ostatní muže, kteří s nimi spolupracovali.

Spočítejte co nejrychleji všechny stromy v zahradě.

Kuchyně

Rodina Mazzarellových byla početná. Marie Dominika byla nejstarší z deseti sourozenců. Maminka jí často svěřovala přípravu oběda a starost o domácnost. Nejčastějším jídlem byla polenta.

Ochutnejte a poznejte, co je ve skleničkách.

Katechismus

Marie Dominika byla bystrá, zvědavá, a protože vyrůstala v křesťanském prostředí, brzy začala klást otázky o Bohu a o víře a hledala na ně odpovědi. Měla v sobě přirozenou touhu po Bohu již od dětství. A protože také ráda vynikala a vyhrávala, ráda se účastnila soutěží v katechismu, které pořádal místní kněz Don Pestarino po nedělních kázáních. A většinou opravdu zvítězila.

Vyzkoušejte si také vy vaše znalosti a napište, která odpověď je správná.

Okno

Každý večer, skoro ve stejnou hodinu, matka pozorovala, že její nejstarší dcera někam mizí. Po čase odhalila její tajemství. Marie Dominika se každý večer vytrácela k oknu, ze kterého byla vidět celá vesnice Mornese s dominující věží farního kostela, kde Don Pestarino shromažďoval ve večerních hodinách své věřící k modlitbě. Marie Dominika se takto u otevřeného okna sjednocovala s Ježíšem ve svatostánku a s celou farnos-

tí. Postupně se k ní přidávali její sourozenci a nakonec se tam scházela k modlitbě celá rodina.

Najděte v Bibli verš Jan 15,9 a opište ho.

Péče o nemocné

Marie Dominika patřila do spolku Dcery Neposkvrněné, který měl na starosti také péči o nemocné. Když byl někdo ve vesnici nemocný a neměl nikoho, kdo by se o něj postaral, posílal tam Don Pestarino některou Dceru Neposkvrněné. Musely si umět poradit v různých situacích.

Představte si, že jeden člen vaší skupinky má vymknutý kotník a přeneste ho až k dalšímu stanovišti.

Přátelství s Petronilou

Největší přítelkyně Marie Dominiky byla Petronila. Často se nemohly rozloučit a bylo je vidět chodit sem a tam po vesnici, stále si měly co povídat. Sdílely spolu své běžné starosti, radosti, plány, touhy, vzájemně se povzbuzovaly v duchovním životě, ve vztahu k Pánu Ježíši, ve snaze dobře žít.

Napište tři vlastnosti, které by měl mít dobrý přítel, přítelkyně.

Literatura:

M. P. Giudiciová: Marie Dominika Mazzerellová – Žena včerejška i dneška, Portál

Augustin Auffray: Svatá Marie Mazzarellová

M. E. Posada, A. Costa, P. Cavaglia: Listy Matky. Překlad: Helena Gábrišová FMA, nakladatelství Michala Vaška 2003

4. Dominik Savio

Radost

Hlavní myšlenka

Na cestě za Pánem člověk zakouší radost

„Radujte se stále v Pánu, opakují, radujte se“ (Fp 4,4)

„To, co tě zneklidňuje a bere ti pokoj, se Pánu nelíbí“ (Sv. Dominik Savio)

Stručný životopis Dominika Savia (1842–1857)

Když budete hledat v kalendáři, kdo slaví 5. května svůj svátek, najdete v běžných kalendářích jen Radoslava, případně v křesťanských sv. Jana Sarkandra. Jen málokterý kalendář nám prozradí, že je to také den, kdy se v Salesiánské rodině oslavuje první kanonizovaný chlapec, nemučedník – sv. Dominik Savio. Během velmi prostého života dovršil v několika málo letech cestu svatosti, skutečné vrcholné dílo Ducha svatého a zároveň plod výchovné metody sv. Jana Boska.

Narodil se 2. dubna 1842 v San Giovanni di Riva, blízko Chieri v Itálii, v chudé rodině, která však byla bohatá vírou. Jeho dětství bylo silně poznamenáno událostí prvního svatého přijímání, ke kterému s horlivostí přistoupil v sedmi letech, a neustálou snahou plnit dobře své povinnosti. Ve dvanácti letech došlo k rozhodující události: setkává se s Donem Boskem a je jím přijat na Valdocco ke studiu. Don Bosco se mu stává otcem a bezpečným vůdcem. Dominik tak objevil obzory života prožívaného jako Boží dítě, v přátelství s Kristem a Pannou Marií, a vrhl se do dobrodružství svatosti, kterou pochoopil jako úplné darování se Bohu z lásky. Modlí se, pilně studuje, je velmi oblíben. Osloven Don Boskovým ideálem *Da mihi animas* (Dej mi duše), chce zachránit duše všech; zakládá

Společnost Neposkvrněné, ze které vzejdou významní pomocníci Dona Boska.

V patnácti letech vážně onemocní a vrací se domů do Mon-donia, kde 9. března 1857 umírá, šťasten, že se jde setkat s Pá-nem. Pius XII. ho prohlásil za svatého 12. června 1954.

V Dominiku Saviovi vidíme chlapce, který má vůli a umí bojovat. Objevil tajemství svatosti, které spočívá v radostném životě, pramenícím z vědomí Boží blízkosti. Kéž tento jeho ob-jev umíme využít i ve svém životě.

Několik postřehů ze života Dominika Savia

Chlapec, ke kterému mluví Bůh

„Pojďte rychle se mnou!“ Je prosinec roku 1856. Vzduch je velmi studený, protože se již setmělo. Don Bosco ve své kan-celáři odpovídá na dopisy, které mu přišly během dne od do-brodinců, od lidí, kteří prosí o modlitbu, od chlapců, kteří se stali jeho přáteli v oratoři a chtějí s ním být dále v kontaktu. Někdo klepe na dveře. „Dále. Kdo je to?“ „To jsem já,“ říká Dominik Savio a rychle vchází do místnosti. Je vážný a za-myšlený. „Pojďte rychle se mnou, je třeba udělat důležitou věc.“ „Teď v noci? Kam mě chceš vést?“ „Done Bosko, dělejte rychle.“ Don Bosco váhá, ale když se dívá na Dominika, vidí, že jeho obličej, obvykle tak radostný, je velice vážný. Také jeho slova jsou rozhodná, zní jako příkaz. Don Bosco (už několikrát tyto výzvy zažil) vstává od psaní, bere klobouk a následuje ho. Dominik rychle sestupuje po schodech. Don Bosco to dále po-pisuje takto: „Následuji ho. Vychází z domu, jde po jedné uli-ci, pak po druhé a ještě po další, nezastavuje se, nepromluví ani slovo. Nakonec jdeme ještě po další ulici, doprovázím ho od brány k bráně, dokud se nezastaví. Vystupuje po schodech do třetího patra a silně zvoní na zvonek. Je to místo, kam máme přijít. Když se otevrou dveře, jde ihned dovnitř. Uvnitř se objeví rozčuchaná žena. Jakmile vidí Dona Boska, zvedá ruce k nebi: ‚Vás posílá samotný Pán! Rychle, rychle, nemá-me moc času, můj nešťastný manžel před mnoha lety opustil víru a dal se zapsat do protikřesťanské sekty. Nyní umírá a na-léhavě prosí, aby se mohl vyzpovídat, protože má strach objevit

se před Božím soudem.‘ Don Bosco jde k lůžku nemocného a nachází tam ubohého člověka, který je vyděšený a ze zoufalství křičí. Vyzpovídá ho a udělí mu Božím jménem rozhřešení. Několik hodin po tom ten člověk zemřel.“ Následující den je Don Bosco dojat tím, co se stalo. Jak jen mohl tento čtrnáctiletý chlapec vědět o tom nemocném a o jeho naléhavé potřebě smířit se s Bohem? Když není nikdo v doslechu, jde k Dominikovi. „Kdo ti včera večer řekl o tom ubohém člověku?“ Tehdy se stalo něco, co Don Bosco nečekal. Dominik se na něho smutně podíval a pak se rozplakal. Don Bosco říká: „Nedovážil jsem se mu položit další otázky.“ Don Bosco však chápe, že v jeho oratoři je chlapec, ke kterému mluví Bůh. Dominikova sestra Tereza dosvědčuje pod přísahou: „Když mi Don Bosco vyprávěl tuto událost, dodával, že nikdy nepochopil, jak ho Dominik dokázal vést v tmavé noci ulicemi Turína, které určitě neznal, a uzavíral to slovy: Je vidět, že Savio byl svatý chlapec a znal mnoho věcí.“

Kamna Dona Cugliera

Setkání Dona Boska s Dominikem Saviem zavinila (kromě Pána) velická kamna: Jedna z těch velkých venkovských kamen, která hltají dřevo a výměnou šíří příjemné teplo. Don Josef Cugliero byl učitelem na základní škole v Mondoniu. Dominik byl z Morialda a do této vesnice přišel s rodinou v zimě v únoru r. 1853. Hned se zapsal do školy, aby dokončil základní školní docházku. Na začátku zimy r. 1853–1854 měl Don Cugliero ve škole třicet školáků. Nebylo možné chodit do studené školy. Don Cugliero dal proto žákům příkaz, že každé ráno spolu s knihami přinesou také kus dřeva. Vložíte ho do kamen, a tak budeme mít až do poledne teplo. Také Dominik nosil každé ráno spolu s knihami a sešity našťípané dříví. Kamna přijímala, co žáci přinášeli, a třída byla příjemně vyhřátá. Jedno únorové ráno r. 1854 hustě sněžilo. Dva žáci (velcí a špatně vychovaní) přišli bez dřeva. Don Cugliero tam ještě nebyl a jeden z žáků se zeptal: „A proč vy nemáte dřevo?“ Jeden z těch dvou něco zamumlal a oba odešli. Z napadaného sněhu si udělali dvě velké koule a přinesli je do třídy. Ostatním řekli: „Podívejte se, tohle je naše dřevo.“ Otevřeli dvířka

kamen a hodili tam snůh. Zlomyslně se smáli, zatímco se všichni mlčky dívali. Jenom čtyři hloupí žáci (čtyři hloupí jsou ve všech třídách) se s nimi začali smát, jako by to byl největší žert na světě. Kamna začala kouřit a nakonec zhasla. Když přišel Don Cugliero, byla už úplně vyhaslá. Don Cugliero byl přísný učitel, trestal žáky rákoskou přes ruce nebo je nechával klečct a pak je vyhodil ze školy. (V té době to tak dělali všichni učitelé.) Když viděl, co se stalo, rozzlobeně se zeptal: „Kdo to udělal?“ Nikdo se nehlásil, protože oba viníci by namlátili tomu, kdo by promluvil. Na opakovanou otázku se ti dva postavili (předem se domluvili) a ukázali na Dominika: „Udělal to on.“ Dominik se udiveně postavil a díval se kolem, jako by říkal: „Řekněte, že to není pravda.“ Nikdo však nezvedl oči od knihy. Tolik tam bylo zbabělců. Don Cugliero řekl Dominikovi: „Tak to jsi byl ty, který vypadáš jako svatý. Ne, od tebe bych to nečekal. Máš štěstí, že je to poprvé, co jsi něco takového udělal, jinak bych tě vyhodil ze školy. Teď si vezmi knihu a jdi si kleknout doprostřed třídy, blízko kamen, abys pocítil, jaké to je u vyhaslých.“ Dominik si klekl, kam ukázal učitel. Hodina skončila dřív, než bylo obvyklé, protože ve škole byla zima. (Karel Savio byl v roce 1912 v radě místního zastupitelství a pod přísahou dosvědčuje: „Byl jsem u toho, když ho učitel za trest poslal klečct doprostřed třídy.“) Když však žáci vycházeli ze školy, v někom se ozvalo svědomí a pošeptal Donu Cuglierovi: „Podívejte, Dominik to nebyl. Byli to tamti dva.“ Don Cugliero spadl z oblaků. Hlasitě zavolal Dominika, který právě odcházal ze školy: „Proč jsi mlčel? Dopustil jsem se nespravedlnosti před celou třídou, stačilo, abys řekl: Já jsem to nebyl.“ „I náš Pán byl nespravedlivě pomlouváný. Nikdy se nebránil.“ Dona Cugliera tato slova zasáhla a sám pro sebe si řekl: „To je opravdu dobrý chlapec. Dám mu velký dárek.“ Několik měsíců na to vzal povoz a jel do Turína, kde bydlel jeho spolužák ze semináře Don Bosco. Našel ho na dvoře, kde byly stovky chlapců. Když ho Don Bosco uviděl, šel k němu s otevřenou náručí: „Drahý starý kamaráde Cugliero, čemu vděčím za tvou návštěvu? Určitě jsi unaven pobytem mezi kopci, kde lišky dávají dobrou noc, proč také nepřijdeš pracovat

mezi tyto mnohé chlapce? Byl bys dobrým učitelem.“ „Máš opravdu víc chlapců než já,“ usmál se Don Cugliero, když viděl hluk, který kluci dělali. „Ale já mám jednoho, který je za všechny dohromady. Přišel jsem, abych ho daroval tvé oratoři. Jmenuje se Dominik Savio a nazýváme ho „Minot“. Když ho správně povedeš, bude z něho prvotřídní kněz Páně.“ „Vždycky jsi přeháněl,“ žertoval Don Bosco. „I mezi těmi, kteří lítají jako čerti, jsou andělé, víš o tom? Dobře, přijdu tedy do Becchi na svátek Panny Marie Růžencové. Zaříd' mi setkání s tím malým šampiónem a s jeho otcem.“

Recept, jak se stát svatým

24. června se slaví v Oratoři svátek: jmeniny Dona Boska. Každý se snažil projevit Donu Boskovi svou lásku a Don Bosco to velkodušně opětoval. Večer 23. června 1855 řekl s úsměvem svým chlapcům: „Zítřka mi chcete připravit slavnost a já vám za to děkuji. Chtěl bych vám dát dárek, darovat vám to, co si nejvíc přejete. Proto ať si každý vezme lístek a napíše na něj dárek, který si přeje. Nejsem bohatý, ale pokud ode mne nebudete žádat královský palác, udělám všechno, abych vám vyhověl.“ Při čtení lístků našel vážná i podivná přání. Jeden malý chlapec ho žádal o sto kilo tureckého medu, aby mu vydržel na celý rok. Jiný chlapec, který přišel krátce předtím, prosil o čepici místo té, kterou měl rád a kterou nechal doma. Jan Roda (přítel Dominika Savia) prosil o trubku, jakou mají bersaliéri (horští myslivci v italské armádě), protože se chtěl stát členem kapely. Na lístku Dominika Savia bylo pět slov: „Pomozte mi stát se svatým.“ Don Bosco vzal prosby vážně, zvláště Dominikovu. Zavolal ho a řekl mu: „Když tvoje maminka peče dort, používá recept, kde je psáno, kolik čeho je třeba dát: kolik cukru, mouky, vajec, kvasu... Abychom se stali svatými, je také třeba znát recept, a to je dárek, který ti chci darovat. Obsahuje tři prvky, které je třeba smíchat.

První: Veselost. Pánu se nelíbí nic, co tě zneklidňuje a bere ti pokoj. Odstraň to.

Druhý: Tvoje povinnosti při studiu a v modlitbě. Buď pozorný ve škole, snaž se studovat, modli se, když jsi k tomu zván.

Třetí: Konej dobro pro druhé. Pomoz svým spolužákům, když něco potřebují, i když tě to něco stojí, nějakou námahu, obtíže. To je celý recept na svatost.“

Dominik se nad tím zamyslel. Zdálo se mu, že první dvě věci má. V konání dobra pro druhé mohl pracovat víc. Přemýšlel a objevil to. Od té doby se o to snažil.

Osnova tématu

Překonáváme rekordy, zvyšujeme produktivitu práce, životní úroveň... Ale ať se snažíme sebevíce, přes všechnu tu námahu přece jen něco ztrácíme. Radost! Radost jako plod námahy, radost jako důsledek života v přátelství s Bohem, radost jako osobu – Ježíše Krista.

radost patří k životu, patří k víře, patří k správně prožívanému vztahu k Bohu

přirozené zdroje radosti – svět kolem nás – byl stvořen jako dobrý a máme ho užívat

radost nelze oddělit od námahy

radost může mít člověk jen tehdy, je-li také ochoten snášet utrpení a nepříjemnosti

radost nalezneme tehdy, když budeme dělat „něco jiného“

dnes se mnozí snaží nalézt radost a nenalézají, používají pro to nejrůznější náhražky

čisté srdce, které vidí Boha – zdroj radosti

správný a dobrý život zcela normálně dodává radost

dnešní svět je radosti nepřátelský (hledá jen slast, bezpracnou zábavu, a všechny věci, do kterých není nutno investovat námahu – ale tím se radost nezíská)

Desatero radostného života

1. Každý den pros Boha, aby ti dal radost.
2. Snaž se o úsměv a klidnou tvář i v nepříjemných situacích.
3. Často si v duchu opakuji: Bůh mě miluje a je stále se mnou.
4. Snaž se bez přestání hledat dobré stránky bližního.
5. Nestěžuj si a neposuzuj, neboť toto nejvíce skličuje člověka.

6. Věnuj se svým povinnostem s ochotným srdcem.
7. Neúprosně zaháněj ze srdce jakýkoli zármutek.
8. Dobrosrdečně se věnuj svým hostům.
9. Zapomeň na sebe a snaž se povzbudit trpícího bližního.
10. Rozšiřuj radost okolo sebe a jistě ji pocítíš i v sobě.

Aktivita

Hraní scének ze života sv. Dominika Savia – viz životopis.

Diskuse:

Jak se stát svatým v dnešní době?

Naše největší překážky.

Kde nacházím radost a co mně ji bere?

Biblické citáty

2 Sam 6,14 David, opásán lněným efodem, tančil ze všech sil před Hospodinem

Neh 8,10 Nebuďte zarmoucení, neboť radost z Hospodina je naše síla

Ž 68,4 Spravedliví se však zaradují, jásají před Bohem, veselí se v radosti

Lk 10,20 Vy se spíše radujte z toho, že vaše jména jsou zapsána v nebesích

Flp 4,4 Radujte se stále v Pánu, opakují, radujte se! Pán je blízko

Literatura

O sv. Dominiku Saviovi

AUBRI. Být jako křesťanští vychovatelé. Umění znovu oživit Dominika Savia u dnešních chlapců. Soubor od Janka Ihnáta.

BOSCO, Jan. Život Dominika Savia,

BOSCO, Teresio. Dominik. Řím: Slov. ústav sv. C a M, 1986.

BOSCO, Teresio. Don Bosko. Řím, 1990, s. 222–224, 240–248.

BOSCO, Teresio. Svätci saleziánskej rodiny. Don Bosco, 2003, s. 40–48.

HOLKOVÁ, Marie. Čao, Niku! Řím: Křesťanská akademie, 1970.

SETTI, G. Don Bosco. Praha: Portál, 2001, s. 198–204.

Radost

VILLANUEVA, Pascual Chávez. Heslo na rok 2004. Znovu a s přesvědčením nabídněme všem mladým lidem radost a úsilí o svatost jako „vysokou míru běžného křesťanského života“. Strena, 2004, celé.

LAETITIA, Marie. Tajemství radosti. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994.

LORENC, Konrad. Osm smrtelných hříchů. Praha: Pyramida, 1990.

BUBER, Martin. Chasidská vyprávění. Praha: Kalich, 2002, s. 14. Zanícenost v radosti – Radost z naplněné přítomnosti.

Vánoční příběhy pro potěchu duše. Praha: Portál, 2003, s. 12–14.

SCHULZ, Karel. Kámen a bolest. Praha: Čs. spisovatel, 1966, s. 69–70+82. Pravá radost – Pravá radost je v tom, když náš bratr odežene zmrzlé od kláštera, a my to sneseme trpělivě a s velikou láskou.

NOUWEN, Henri J. M. Život milovaných dětí. Praha: Zvon, 1994, s. 60. Dar, dávání = štěstí – Pravá radost, štěstí a vnitřní mír vycházejí z toho, že se člověk dává druhým.

5. Michal Rua

Řád

Hlavní myšlenka

Aby člověk vytrval, potřebuje řád

Stručný životopis Michala Ruy (1837–1910)

pro oživení píšeme fiktivní Ruův životopis jeho jménem

Narodil jsem se 9. června 1837. Můj otec se jmenoval Jan Rua a byl úředníkem ve zbrojovce. Moje matka se jmenovala Jana Fererová.

O salesiánech a Donu Boskovi jsem se dozvěděl tak, že jsem jednoho dne potkal kamaráda s krásnou kravatou. Zeptal jsem se ho:

„Kde jsi ji koupil?“

„Vyhrál jsem ji v loterii v oratoriu,“ odvětil kamarád.

„A co je to oratorium?“

„Je to oratorium Dona Boska v Útulku.“

Bylo mi tehdy něco přes sedm.

Následující neděli jsem běžel do Útulku, do charitativního díla markýzy Barolové. Viděl jsem mnoho chlapců, jak si hrají na úzkém pozemku okolo mladého kněze. Don Bosco přistoupil i ke mně, položil mi ruku na hlavu a řekl několik přívětivých slov, která mi tehdy připadala velmi nezvyklá. Jednoho dne se mě šéf mého otce dokonce zeptal, jestli pořád chodím do oratoria, myslel si, jako asi mnoho lidí tenkrát, že se Don Bosco zbláznil!

Vstoupil jsem do školy na Porte Plazzo. Základní školy město Turín svěřilo školským bratřím. Don Bosco tam často chodil zpovídat, kázat a učit katechismus. Když ho chlapci uviděli, hrnuli se k němu. Já jsem se styděl přijít k Donu Boskovi

blíž, ale stejně jsem Dona Boska rád viděl a velmi mě potěšilo, když se i on na mě podíval nebo usmál.

Jako devítiletý jsem přistoupil k prvnímu svatému přijímání. Otce jsem už neměl, a tak jsem byl vážný a na Bohu mi hodně záleželo. Ve škole jsem se snažil a školští bratři doufali, že se stanu jedním z nich. Na cestě do školy anebo ze školy jsem se někdy setkával s Donem Boskem. Rozradostněný jsem mu běžel v ústrety, políbil jsem mu zdvořile ruku a zeptal se: „Dáte mi obrázek?“ Don Bosco se tvářil, že neslyší, s úsměvem mi položil na hlavu kněžský biret, ukázal mi dlaň levé ruky a pravou udělal gesto, jako by ji přerízl napůl. Řekl: „Vezmi si, Míšo, vezmi.“ Velmi mě to tehdy zarazilo a udivilo, dlouho jsem přemýšlel, co tím ten jinak bezprostřední a přímočarý Don Bosco myslí.

Po skončení základní školy se mě Don Bosco zeptal:

„Líbilo by se ti stát se knězem?“

„Velmi.“

„Připrav se tedy na studium latiny.“

Zapsal mě do soukromé školy profesora Bonzanina na tři roky nižšího gymnázia, potom do školy Dona Matouše Picca do vyššího gymnázia. Stále jsem bydlel u své matky i s bratry a každý den večer i v neděli jsem chodil do oratoria. V neděli jsem na pokyn Dona Boska pomáhal bratru Ascaniovi Saviovi v Oratoriu svatého Aloise u Porte Nuova.

V září 1852 mě Don Bosco poslal za Donem Cafassem, známým turínským duchovním poradcem, abych se s ním poradil ohledně svého povolání. Don Cafasso neměl nic proti, a tak jsem se 22. září rozhodl odejít z domu a ve svých 15 letech definitivně vstoupit do oratoria.

Druhý den jsem odešel s Donem Boskem, s matkou Markétou a s 26 spolužáky do Becchi u Castelnueva, abychom tam strávili několik prázdninových dní. Tam jsem 3. října, na svátek Růžencové Panny Marie, přijal z rukou Dona Cinzana, faráře v Castelnuevu, kněžský oděv. Když jsme se vrátili do oratoria, vrtalo mi to tajnůstkářství Dona Boska hlavou a tak jsem se ho zeptal:

„Pamatujete si naše první setkání, když jsem chodil do školy ke školským bratrům? Já jsem si tehdy od vás žádal obrázek a vy jste mi udělal znak, že mi chcete dát polovinu své ruky. Co jste mi tím chtěl říci?“

„Už bys to měl pochopit,“ řekl vážně Don Bosco, „chtěl jsem ti říct, že se spolu budeme dělit o vše napůl.“

V roce 1858 Don Bosco poprvé odešel do Říma, aby požádal papeže o radu ohledně založení salesiánské kongregace. Za průvodce si překvapivě zvolil mě! 18. prosince 1858 oficiálně vznikla salesiánská kongregace a za duchovního ředitele kupodivu zvolili mou maličkost! 29. července 1860 jsem byl vysvěcen na kněze a na následující den jsem bez nějaké zvláštní slavnosti sloužil svou první svatou mši, při které mi ministroval Don Bosco. Slavnostní primice se konala v nejbližší neděli na Svátek Panny Marie Sněžné. Tu slavnostní atmosféru jsem cítil jako velmi zavazující a tak jsem ostatní poprosil o modlitby za to, abych žil jako dobrý kněz.

V roce 1863 se otevřel první salesiánský dům mimo Turína, malý seminář v Mirabelle Monferrato. Don Bosco mě tam poslal jako šestadvacetiletého dělat ředitele. Cítil jsem se nesvůj a na tento velký úkol nepřipravený. Naštěstí se mnou šla i má matka. Navzdory pokročilému věku stále překypovala moudrostí, obdivuhodnou trpělivostí a fyzickou zdatností, což pro mě znamenalo neocenitelnou pomoc.

Don Bosco mi napsal i několik stránek se vzácnými radami, které se později staly skutečným pokladem pro všechny salesiány. Už v prvních řádkách říkal: „Když ne vždy budu moci být s tebou, předpokládám, že ti udělám radost, když ti napíšu několik upozornění, která ti budou jako normy pomáhat v práci.“ Podstatu vyjádřil těmito slovy: „Usiluj o to, aby tě více milovali, než se tě báli. Při rozkazování a napomínání dej vždy najevo, že chceš jejich dobro, ne svoje vrtochy. Snáňej všechno, abys překazil hřích. Každá námaha ať slouží pro dobro duší chlapců, kteří jsou ti svěřeni. (...) Dělej všechno, co můžeš, abys strávil mezi mladíky celou přestávku. (...) Láska a zdvořilost jsou charakteristické vlastnosti ředitele.“

V říjnu 1865 zemřel Don Alasonatti, první prefekt oratoria. Na jeho místo Don Bosco povolal mě. V tom čase byla v plném proudu i stavba kostela Panny Marie Pomocnice, která si vyžadovala obrovské sumy. Don Bosco potřeboval někoho, kdo by dokázal v klidu stát na jeho místě, když se on musí vzdálit kvůli shánění peněz na stavbu kostela. Svěřil mi dílny, ve kterých pracovalo 350 malých řemeslníků, stavbu chrámu, vydávání křesťanských časopisů (*Letture Cattoliche* s 12 000 předplatiteli) a větší část korespondence se salesiány mimo Turín, s dobrodinci a přáteli salesiánského díla. Při té práci jsem nebyl ani s to myslet na své zdraví a tak jsem se bohužel nakonec zhroutil vyčerpáním. Zanesli mě do pokoje, přišel lékař a vyslovil vážné obavy. Šlo o zápal slepého střeva v pokročilém stádiu. O operaci tohoto druhu se ani nepokoušeli. Don Bosco tam tehdy nebyl, vrátil se až později večer. Mladíci se shlukli okolo něho a oznámili mu, že to se mnou vypadá velmi vážně. Jeden z kněží už položil vedle mé postele i olej na pomazání nemocných. Kupodivu Don Bosco začal žertovat: „Nejdřív jdu na večeři. Don Rua neodejde bez mého svolení.“ A odešel do jídelny. Když přišel do mého pokoje, snažil jsem se ho už slabým hlasem požádat: „Dejte mi pomazání a svoje požehnání, neboť už umírám.“ Don Bosco celkem pokojně odvětil: „Neboj se, ty neodejdeš bez mého svolení. Copak nevíš, kolik věcí máš ještě vykonat?!“ Po třech týdnech jsem se uzdravil a znovu jsem se pustil do své práce.

Když se zdraví Dona Boska rychle podlamovalo, jmenoval mě 8. prosince 1885 za svého generálního vikáře a salesiánům řekl: „Od teď mě bude zastupovat v celém řízení Salesiánské zbožné společnosti a všechno, co mohu dělat já, bude moci dělat i on s plnou mocí.“ V noci z 30. na 31. ledna 1888 Don Bosco zemřel. Salesiáni se při něm shromáždili na modlitbách. Věděl jsem, že pokračovat dobře v tom, co Don Bosco začal, bez něj, bude obtížné, ale věděl jsem, že s jeho požehnáním a ve společenství s ním to půjde. Tři týdny nato mě papež Lev XIII. přijal a důrazně mi oznámil: „Vy jste nástupce Dona Boska. On byl světec a z nebe vás nepřestane ochraňovat.“

Nástupce Dona Boska. To byla ve zkratce práce, které jsem se měl nadále věnovat. Věděl jsem, že pokračovat v rozvíjení salesiánského díla se bez myšlenek, rad a ducha jeho zakladatele nedá, ale on sám mi vždy z nebe pomáhal.

Mnoho věcí v mé práci mi přinášelo radost. V oratoriích přibýly tělocvičny a společenské kroužky. Řemeslnické školy dostaly didakticko-praktické programy a vyznačovaly se otevřeností vůči požadavkům tehdejší doby. Při školách jsem hodlal zřídit internáty. Synové Dona Boska přicházeli k tisícům chudých emigrantů v cizích zemích. Desítky salesiánů a dcer Marie Pomocnice se věnovali malomocným, kteří byli tenkrát opuštěni.

Počet salesiánských děl se zvýšil ze 64 na 341, misie se ztrojnásobily. Od roku 1890 jsem se odhodlal po vzoru Dona Boska cestovat po Itálii i po cizině, abych navštívil a povzbudil salesiány a sháněl dary pro salesiánská díla. Procestoval jsem mnoho zemí nejen v Evropě.

Na jedné z cest jsem dostal infekci, která ohrozila můj život, ale choroba se v celé své vážnosti projevila až na počátku roku 1910.

Don Rua své nemoci podlehl 6. dubna 1910.

Dona Ruu charakterizovala zejména chudoba a řád v práci. Díky tomu mohl vykonat velké dílo a mnozí tvrdí, že bez něj by dnes salesiáni nebyli tak rozšířenou a poměrně dobře fungující kongregací. Žádal mnoho, ale pro sebe nechtěl ani nežádal nic. Vždy mu stačilo poslední místo i poslední chléb. 29. října 1972 ho papež vyhlásil za blahoslaveného. I v nebeské slávě se měl Michal Rua dělit s Donem Boskem napůl.

Don Bosco ho tak obdivoval, že několikrát řekl:

„Kdyby mi byl Pán Bůh řekl: ‚Představ si mladíka ozdobného všemi velkými ctnostmi a schopnostmi, jaké bys jenom chtěl, žádej si ho a já ti ho dám‘, já bych si nikdy nedokázal představit někoho tak dokonalého, jako je Don Rua.“

Osnova tématu

Kázeň, ukázněnost – věci kolem nás vyžadují, aby byly dělány ve správný čas správným způsobem. Jako dítě nemohu dělat to, do přísluší dospělým, a jako dospělý nemohu dělat věci, které přísluší dětem.

Zachovej řád a řád zachová tebe

Řád kolem mě mi umožní uspořádat si věci uvnitř.

Řád samozřejmě znamená jisté omezení, které si ukládám. Toto omezení se ale v budoucnu vyplatí.

Příběh se džbánem a kameny – věci mají svou důležitost, podle které je třeba si je uspořádat. Pro každého může být ale důležitost věcí jiná – pro někoho je důležité pro jeho další život, aby měl ve škole samé jedničky. Pro jiného bude důležité, aby se naučil dobře hrát na kytaru, i když ty jedničky mít nebude. Zde je ovšem třeba připomenout, že solidní vzdělání patří pro člověka k samozřejmostem – vyprávění hudebních idolů o tom, jak nedostudovaly školu a díky tomu se staly hvězdou, patří do říše pohádek.

Využívání času – koláč času

Pravidla silničního provozu. Jízdní řád. Kdyby nebyly, jak by se jezdilo? Jak často doma uklízíte?

Řád člověka nese v krizových situacích – kdysi jsem se naučil něco pravidelně dělat, a dělám to stále. Tato zavedená pravidelnost mě může pomoci překonat různé obtíže (ráno vstávat, v určený čas chodit spát, modlit se, chodit s přáteli hrát fotbal, něco pravidelně číst, pravidelně se učit do školy, pravidelně běhat, pravidelně sportovat...). Samozřejmě, řád je pomůcka k životu, ne jeho cíl. Proto je možno zavedený řád občas porušit, je-li k tomu důvod. Ale toto porušení se nesmí stát pravidlem.

Další podněty

Příběh se džbánem a s kameny

Starý mudrc přinesl svým žákům velký džbán, velké kameny, menší kameny, drobný štěrk a písek. Žáci měli nádobu naplnit co největším množstvím přinesených věcí. Žáci nasypali

do džbánu písek, potom tam vložili šterk, ale velké kameny už se do džbánu nevešly, i když v něm ještě zbývalo mnoho místa. „Špatně,“ řekl mudrc. Všechno vysypal, potom do džbánu nejdříve vložil velké kameny, potom menší, džbánem zatřepal, aby se menší kameny dostaly mezi ty větší. Stejně učinil i se šterkem a pískem. Do džbánu se mu vešlo všechno, co přinesl. Potom řekl žákům: „Velké kameny musíte dát do džbánu nejdříve. To znamená, že nejdřív musíte dělat věci nejdůležitější. A potom se tam vejde všechno.“

Biblické citáty

Ž 50,17 Ty přece nenávidíš kázeň. Má slova za sebe házíš.

Přisl 1,7 Bázeň před Hospodinem. Moudrostí a kázní pohrdají pošetilci.

Kol 2,5 Jsem s vámi a mám radost, když vidím, že je u vás dobrý pořádek.

Žid 12,7 V té kázni vytrvejte! Vždyť kterého syna otec nekárá?

1Kor 9,27 Držím svoje tělo v tuhé kázni a podrobuji si ho.

6. Laura Vicuña

Čistota

Hlavní myšlenka

„Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“ Mt 5,8

„Láska ať je bez přetvářky.“ Ř 12,9

Stručný životopis Laury Vicuňi (1891–1904)

Komu z vás by se chtělo zemřít? A ještě k tomu dobrovolně? Možná jste slyšeli o Janu Palachovi, studentu, který se upálil v roce 1969 na protest proti sovětské okupaci tehdejšího Československa. Ale asi málokdo z vás zná dívku, která nabídla svůj život za uchování čistoty a za obrácení své matky. Bůh její oběť přijal. Tato dívka se jmenovala Laura Vicuña.

Narodila se v Santiagu de Chile 5. dubna 1891 rodičům Jose Domingovi Vicuňovi a Mercedes Pino tři měsíce po vypuknutí občanské války v Chile. Její otec, voják, byl pro vládu nepohodlný a politické události ho v roce 1886 přinutily hledat záchranu v útěku. Společně se svou ženou a prvorozenou dcerou Laurou nacházejí coby uprchlíci útočiště v Temucu.

Narození druhé dcery Julie Amandy přineslo sice záblesk radosti, ale ani ten netrval dlouho. Za pár měsíců náhlá nemoc ukončila život Jose Dominga. Mercedes zůstává sama se svými dvěma dcerami. Otevírá v Temucu malý obchod, který však mnoho nevynáší, a proto se rozhodne a s oběma dcerkami se připojuje ke skupině vyhnanců, překročí Andy a usadí se v Argentinském Las Lajasu.

Pravděpodobně zde se Mercedes seznámila se čtyřicátníkem Morem, bohatým vlastníkem půdy, který měl kromě jiného dvě velká hospodářství asi dvacet kilometrů od Junína. Manuel

Mora byl muž houževnatý, nerozvážný, s bouřlivou minulostí. Navrhl Mercedes, aby šla s ním. Sliboval jí zajištění a blahobyt. Mora nemluvil o manželství, přesto Mercedes souhlasila, že půjde do Quilquihué, kde bydlel, s myšlenkou na lepší budoucnost pro sebe i své dcery. Je jaro 1899 a Laura má 9 roků. Když se Mercedes dozvídá, že v blízkém Junínu otevřeli salesiánky malý dům pro dívky, neváhá ani chvíli. Obě děvčata jsou přihlášena do internátní školy, kterou jim Mora bude platit. Internát byl opravdu chudý a malé Julii Amandě se vůbec nezamlouval. Na Lauru však zapůsobil hluboký pokoj, který z chudoby dýchal. Na statku u Mora bylo sice všeho dost, ale chyběl tam úsměv a vroucnost.

V přátelském prostředí u sester salesiánek začíná těmto dvěma nový život. Obě mají rozdílné povahy. Laura často cítí potřebu přistoupit ke svátosti smíření. Amandina ji vůbec nechápe. „Lauro, opravdu se potřebuješ tak často zpovídat?“ „Amandino, po každé zpovědi se cítím silnější a všechno mi jde snadněji.“ „No dobře...“ – odpovídá pochybovačně Amandina, ale v hloubi srdce je pyšná na svou dobrou sestru.

Rozhodující moment v životě Laury nastává dne 2. června 1901. V tomto roce na slavnost Nejsvětější Trojice přistupuje k prvnímu svatému přijímání. Když Laura poprvé přijala eucharistického Ježíše, prosí ho ze všech sil: „Dej, aby moje maminka nechala Moru! Pomož jí, Pane! Dej, ať se k Tobě přiblíží!“ Dobře totiž chápe, že společný život muže a ženy, který není posvěcený manželskou svátostí, je hříšný, a touží po tom, aby si to její maminka uvědomila.

Ubíhá čas a vánoční prázdniny obě dívky tráví s matkou a Morem na statku. Lauru znepokojuje Morovo chování. Nikdy se o ni příliš nezajímal a nyní si ji všímá s neskrývaným zájmem. Zrodí se v něm hříšná myšlenka a o samotě se pokouší Lauru znásilnit. Ta však nebezpečí vytušila a postavila se na odpor s takovou silou, že by tomu nikdo nevěřil... Když ji pak rozzuřený Mora opouští, Laura děkuje Panně Marii za ochranu a usilovně ji prosí o další pomoc.

Po prázdninách se obě děvčata chtějí vrátit na internát, Mora však oznamuje Mercedes: „Ode dneška nedám na studia

Laury a Amandy ani halíř! Zůstanou pracovat na statku!“ To však Mercedes nemohla dopustit. Amandina se sice rozhodla na statku, kde byla šťastná, zůstat, ale pro Lauru její matka vyprošuje pomoc u sester na internátě. Ty ji přijímají s otevřenou náručí dokonce i za tu cenu, že za ni matka nebude nic platit.

Lauru neustále provází myšlenka na záchranu její matky. Dne 13. dubna 1902 na svátek Dobrého Pastýře o tom mluví se svým zpovědníkem: „Chci nabídnout Bohu svůj život za její spásu!“ Don Crestanello si ponechává čas na uvažení a modlitbu. Potom jí řekne: „Udělej to, Lauro! Ať ti Bůh pomáhá a žehná ti!“ A tak v kostelíku, ztraceném v Andách, toto křehké děvče vykoná jeden z nejhrdinštějších skutků, jaké může nabídnout láska: obětovat život za milovaného člověka.

Po tomto rozhodnutí dělá Laura obrovské pokroky. Jako kdyby cítila, že večer jejího života se už blíží, stává se každým dnem lepší, ochotnější, poslušnější. Čas běží rychle a mladičká Laura brzy rozeznává, že Bůh její oběť přijal. Přichází nevyléčitelná nemoc. Když se ani po delší době Laurin zdravotní stav nezlepšil, byla svěřena do péče její matky zpět na statek. Maminka se o ní stará s dojemnou láskou, ale ani odpočinek, dobrá strava a pohodlí nejsou v léčbě účinné. Manuel Mora si všímá, že dívka je nemocná víc, než si myslel, a nechává jí na pokoji. V Quilquihué ale není žádný lékař a tak se nakonec Mercedes dovoluje u Mora a společně s Laurou a Amandou odjíždí do Junínu. Laura je šťastná tímto rozhodnutím. V blízkosti internátu aspoň uvidí své drahé přítelkyně. Ví však, že večer jejího života se přibližuje, proto zintenzivňuje svoji modlitbu za maminku.

Pobyt v Juníně trval déle, než se předpokládalo. Mora je neklidný. Co se děje? To děvče určitě přesvědčí Mercedes, aby se nevrátila. To by byl vrchol! Půjde do Junína a odvede Mercedes na statek. Když si Mora něco vezme do hlavy, nic ho nezastaví. A už stojí v Juníně před domem, kde se ubytovala Mercedes s Laurou. Je už pozdě. Přenocuje tu a odjede ráno. Násilnicky otevře dveře. „Tak tady jsi, Mercedes! Ty ještě žiješ?!

Udělej mi místo, chci tu přespat!“ Mercedes se vzpírá: „Lauře je zle a potřebuje klid.“ Děvče se probere z dřímoty. „Mami, pošli ho pryč! Pošli pryč toho člověka!“ křičí vyděšeně. Mora se hlučně směje. Jen silou vůle Laura těžce, ale rozhodně vstane. „Jestli on tu zůstane, já odejdu a půjdu k sestrám na internát.“ A bez průtahů se zabalí do přikrývky a vyjde na ulici. „Manueli, má horečku, nemůžu ji nechat odejít.“ Mora zesinal hněvem. Je možné, že to děvče pokaždé zmaří jeho plány? Vyběhne za ní ven, rozběhne se, chytne ji a surově uhodí, kope a bije pěstmi až do omdlení bez ohledu na prosby a slzy Mercedes.

Mezi zvědavci, kteří to všechno viděli, je i Felicinda Lagos. Rozhořčená takovou surovostí začne Lauru bránit. Jen z vlastní sebelásky toho Mora nechal. Nelíbilo by se mu, kdyby si na něj všude ve městě lidé ukazovali prstem, že je člověk bezohledný a bezcitný. Přestane a odchází. Ale hněv z něho nevyprchal. Čeká na další příležitost k vybuchnutí.

Lauru v mdlobách opatrně uložili do postele. Tento boj byl poslední úder.

V následujících dnech ji navštěvují spolužačky, aby ji naposledy pozdravily. Nikdo nehovoří o loučení, ale dojaté tváře výmluvně prozrazují bolest z jejího blízkého odchodu. Navštívila ji i sestra Angela a sestra Rosa, ale radost z jejich návštěvy se ihned zakalí: „Přišly jsme tě pozdravit, Lauro. Odjíždíme s Donem Crestanellem do Santiaga.“ „I já odcházím navždy! Bude to těžký odchod bez vás. Ale je-li to Boží vůle, chci to i já. Otče, modlete se za mě...“ Na Lauřinu tvář už smrt rozprostírá svůj stín. Dívka posbírání všechny svoje síly, protože má splnit ještě jedno poslání a cítí, že čas utíká.

„Mami!“

„Lauro, dítě moje!“

„Mami, chci ti ještě něco říct. Já sama jsem nabídla Pánu Ježíši svůj život... za tebe, mami, abys dostala tu milost a vrátila se k němu. Mami, slib mi to!“

Hovoří už jen šeptem a s takovou naléhavostí, že Mercedes pronikají dceřina slova do srdce jako ostří nože. Náhle se jí vyjasní a je tím poznáním hluboce zasažena.

Hořce pláče vedle vysíleného těla, které za ni umírá.

„Přísahám ti, Lauro! Opustím Moru a vrátím se k Bohu. On je svědkem mé přísahy!“

Laura si víc nepřeje. Uléhá v pokoji. Smrt už může přijít. Její poslání skončilo.

Je 22. ledna 1904. Je jí necelých třináct roků.

Druhý den po smrti Laury u jejího mrtvého těla Mercedes obnovuje svůj slib a smiřuje se s Bohem. Nebude pro ni lehké uskutečnit své rozhodnutí, protože Manuel Mora ji bude pronásledovat, urážet a vyhrožovat. Mercedes ví, že Mora nikdy nevyhrožuje naplano, proto jednou v noci tajně přestrojená uteče z Junína. Vráti se až po dvou letech, když se dozví, že Mora zemřel probodnutý nožem v nějaké rvačce.

Osnova tématu – čistota

Jeden z největších darů, které jsme od Boha dostali, je naše tělo a s ním spojená čistota. Tento krásný dar chrání stud. A my tento dar neseme životem. Záleží na tom, komu ho dáme. Protože když ho jednou někomu dám, nelze to vzít zpět.

Moje tělo – dar od Boha

1K 5,15: Naše těla jako údy Kristovy

Čistota také jako dar od Boha

Mt 5,8: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“

Stud – ochrana daru

Dárek pro někoho

Gn 1,27: „Bůh stvořil člověka jako muže a ženu.“

Ř 12,9: „Láska ať je bez přetvářky.“

Ve svůj čas, viz příběh: Pohádka o Šípkové Růžence.

Odvaha plout proti proudu

Co by si měli posluchači odnést:

Čistota je dar od Boha. Moje tělo je dar od Boha s tím souvisí i čistota.

Jako ochrana toho daru je stud. Dostal jsem dárek, stud je ten obal, který ho chrání (jako obal na dárku, na CD).

Já jsem dar dostal. Nesu ho. Záleží, komu ho dám. Když už ho jednou někomu dám, nelze to vzít zpět.

Na to se dá navázat manželstvím.

Příběh o tom, jak někdo ten svůj dar čistoty někomu dal jen tak. Pornografie, masturbace,... Z příběhu vytáhnout – vžít se do role toho člověka a mluvit o pocitech toho člověka. Jak se cítí ten zneužitý člověk? Jaké pocity z toho má Bůh, že ten dárek vydal vniveč? Jak se cítí ten člověk, když to zpětně reflektuje?

Pro starší: čistota a manželská věrnost je balón, který nese člověka životem. Nese ho přes rozbahněné pole. Když ji nezachovává, tak jde přes rozbahněné pole a stále více bláta se mu nabaluje na nohy.

O čistotě je možno uvažovat i zcela „ateisticky“, bez Boha:

Chceme zachovat lidský rod, nebo je nám to jedno?

Je pro předávání života lepší, když rodiče a děti žijí v rodině, nebo na tom nezáleží?

Pokud je rodina důležitá, je lepší, když jsou si manželé celý život věrní, nebo na tom nezáleží?

Pokud je důležitá věrnost, je vhodné vystřídat mnoho sexuálních partnerů?

Věrností a láskou muže a ženy se udržuje život (preface při svatební mši).

Ovšem o čistotě lze uvažovat i šířeji než jen o čistotě sexuální. Je to jakási průzračnost člověka, nezáludnost, spolehlivost, jasnost jeho myšlenek i činů, samozřejmá náklonnost k dobru. A takto pojatá čistota je možná ještě důležitější, a onu první v sobě zahrnuje.

Příběhy

Pštros Oliver

Vznešený a hrdý pštros učil pštroší děti ve škole, že není nad pštrosoy, že jejich ptačí druh je nejnadřazenější nad všemi ptáky. „Jsme největší, a proto i nejlepší ptáci.“

Všichni žáci volali: „Ano! Ano!“ Jenom jeden pštros zamýšleně mlčel – Oliver. „Neumíme létat pozpátku jako kolibřík,“ řekl nahlas. „Kolibřík ustupuje, zatímco my jdeme vpřed, dosahujeme pokroku,“ odpověděl učitel. „Červenka má hezčí vejce,“ pokračoval Oliver. „Z červenčích vajíček se líhnou jenom červenky,“ odpověděl starý pštros. „Červenky mají v hlavě jenom to, kolik je na louce červů!“

„Je to tak!“ volali všichni kromě Olivera.

„My chodíme po čtyřech prstech, zatímco člověk jich potřebuje deset,“ připomněl žákům pštros.

„Ale člověk dokáže létat vsedě, a my neumíme létat vůbec,“ poznamenal Oliver.

Starý pštros po něm šlehl přísným pohledem. „Člověk létá na tento kulatý svět příliš rychle. Brzy dohoní sám sebe, a až dostane zezadu pořádnou ránu, ani nebude vědět, že si ji ušlédřil sám.“

„Ano! Ano!“ volaly všechny pštrosí děti kromě Olivera.

„A my se navíc v nebezpečí dokážeme schovat, když strčíme hlavu do písku,“ vykládal dál učitel. „To nikdo jiný neumí.“

„Jak můžeme vědět, že nás nikdo nevidí, když sami nic nevidíme?“ zeptal se Oliver.

„Třesky plesky!“ vykřikl starý pštros a všichni ostatní kromě Olivera to po něm opakovali, aniž by věděli, co to vlastně znamená.

Právě v tom okamžiku uslyšel učitel i žáci zvláštní dunivý zvuk, něco jako hřmění, které se neustále blížilo.

Ale hřmění to nebylo. Bylo to obrovské stádo slonů, kteří v úleku před něčím prchali. Učitel pštros a všechny pštrosí děti kromě Olivera hned strčili hlavu do písku. Oliver se rychle běžel schovat za nedalekou skálu a tam počkal, dokud stádo neproběhne. Když vyhlédl ven, uviděl jen písečnou pláň posetou peřím a kostmi. Nic jiného z učitele a jeho žáků nezbylo. Oliver začal vyvolávat jednoho po druhém, aby se ujistil, zda přece jen někdo nepřežil. Nic. Až došel ke svému jménu. Zavolal: „Oliver!“ A sám si odpověděl: „Zde!“

A to byl jediný zvuk, který se na jeho volání ozval.

Kormidelník

Jedna loď najela na útes. Cestující nastoupili na velký záchranný člun a s nimi i několik důstojníků a kormidelník. Ještě než člun odrazil od lodního boku, kapitán všem připomněl: „Poslouchejte kormidelníka, ten umí člun řídit.“

Jedna stařenka zamumlala: „No, to si nejsem tak jistá... Právě nás navedl na útes!“

Svůj vlastní mozek nikomu nepodřizuj. I když je předpoklad obecně rozšířený, nemusí být nejrozumnější.

Pohádka o Šípkové Růžence

Když Růženka, královská dcera, měla patnácté narozeniny, splnila se věštba: Růženka se píchla o vřeténko. Přitom jí teče krev. Dívka upadne hned do spánku, který má trvat sto let. Král a královna i celý palác usnou s ní. Kolem spícího zámku vyrostou hradba šípkových růží. Mnoho princů se doslechlo o krásné spící princezně a přicházejí, aby ji probudili. Ale všichni, kteří nechtěli vyčkat její čas sta let, v šípkových růžích zabloudí a naleznou v nich smrt. Konečně přijde ten, který čekal celých sto let. Jemu se houští rozevře, on dívku polibkem probudí a učiní ji svou ženou. Ale musel počkat na vhodný čas.

Babička profesionál

Babička z vesnice přišla na návštěvu do města, do moderního bytu. Nedovedla zacházet s plynovým vařičem a nikoho ne napadlo, aby ji poučil. Babička zůstala v bytě sama. Chtěla si něco přihrát, ale nevěděla jak, tak to různé zkoušela. Otevřela plyn, ale nedovedla ho zavřít. Nechala vše tak, a odešla do pokoje. Naštěstí, protože by byla přišla o život. Plyn totiž unikl a babička nic netušila. Cítila sice zápach, ale myslila si, že to jde z ulice. Vždyť v městě často něco páchne. Potom zazvonil listonoš. Elektrická jiskra způsobila výbuch. Celá kuchyň byla v troskách. To způsobil plyn, který jinak dobře slouží člověku, když s ním dovede správně zacházet.

Metodické podněty

Ranní zamyšlení: Příběh „Pštros Oliver“ nebo „Babička profesionál“.

Myšlenka na den: Mt 5,8: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“

Aktivita k uvedení tématu:

Co se mi líbí na klukách? Co se mi líbí na holkách? – Dva papíry se siluetami postav kluka a dívky s otázkami. Na prvním si uvědomí sami sebe, na druhém rozdíl. Pak se o tom baví. Společný profil kluka, dívky. – Hermochová, Hry pro život 1, s. 112–113. Čím může dívka pomoci klukovi? Kluk dívce?

Literatura

K Lauře Vicuň:

BECCALOSSO, Maria Lucia. Dívka z údolí pod Andami. Laura Vicuña. Praha: Salesiánská provincie Praha, 2004.

BOSCO, Teresio. Světci saleziánské rodiny. Don Bosco, 2003, s. 67–75.

K tématu čistota:

Dva středy, však jeden kruh.

ANGUS, Stuart. Sex, AIDS, vztahy. Hlinsko: ACET ČR, 2001.

HARRIS, Joshua. S nikým nechodím a nejsem cvok. Praha: Samuel, 2003, celé.

HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. Sociálně psychologické hry pro děti a mládež. Praha: Portál, 1994, s. 111–118.

HOPPEROVI, Siegrid a Hartmut a KRABEL Jens. Sociálně psychologické hry pro dospívající. Rozvoj pohlavní identity, prevence agresivity a zneužívání. Praha: Portál, 2001, celé.

PŠENIČKA, Oldřich. Sexuální výchova v rodině. Radost být matkou a také otcem. Pardubice: Hnutí Rodina, 1994.

ŘEHÁK, Tomáš. Sex: šlehačka na dortu. Albrechtice: Křesťanský život, 2001.

FERRERO, Bruno. Další příběhy pro potěchu duše. Praha: Portál, 1997, s. 120–121.

GEHBARDOVÁ, Gusti. Od 5 do 25. Pohlavní výchova v rozhovorech. CMBF, 1989, s. 28.

7. Filip Rinaldi

Odvaha – otcovství

Hlavní myšlenka

Nebojte se!

Stručný životopis Filipa Rinaldiho (1856–1931)

Určitě znáš řadu svých kamarádů, kteří se potýkají se školou. Poznámky, důtky, spousta dalšího trápení. Kvůli množství problémů někdo musel třeba i školu opustit. Těžko si asi dokážeme představit, že by se za pár let takový člověk stal jejím ředitelem. Život Filipa Rinaldiho nám ukazuje, že se i toto v životě může stát.

Filip Rinaldi se narodil dne 28. 5. 1856 v severoitalské vesnici Lu jako osmý z devíti dětí. Vyrůstal v dobrém křesťanském prostředí, každý večer se se svou matkou a sourozenci modlili k Panně Marii. V pěti letech uviděl poprvé Dona Boska, když tento tehdy už slavný kněz pořádal do Lu jeden ze svých podzimních výletů pro kluky z oratoře. Když Don Bosco s asi stovkou kluků přišel k rodině pana Rinaldiho, utvořilo jim špalír jejich devět dětí. Stály podle velikosti a tvořily stupínky jako píšaly u varhan. Osmý byl Filip. Nemohl se vynadívát na kněze. Don Bosco pohnul rukou a hoši se dali do zpěvu. Pohnul rukou podruhé a spustila kapela. Představení odměnil Filip potleskem svých malých ručiček. Don Bosco podal každému dítěti na rozloučenou ruku. Nejdéle se loučil s Filipkem. Nevíme, zda tušil, že tento chlapec bude jednou jeho třetím nástupcem v čele salesiánské kongregace.

Od šesti let se Filip učil číst a psát doma pod vedením soukromého učitele. V deseti letech však došlo v jeho životě k velké změně, když opustil domov a nastoupil do „malého

semináře“, založeném Donem Boskem v Mirabellu. Rodiče se totiž domnívali, že by se měl stát knězem. Stal se tu žákem Dona Pavla Albery, kterého považoval, jak sám napsal, za svého „anděla strážného“. Dvakrát se setkal s Donem Boskem, přesto však v semináři nevydržel ani celý školní rok. Špatně viděl na jedno oko (později na něj téměř úplně oslepl), studium ho unavovalo a poslední kapkou byl konflikt s jedním špatným vychovatelem. Fillip se tedy vrátil domů, kde se až do dvaceti let věnoval hospodářství. Zajímavé je, že Don Bosco se o něj nepřestal zajímat a poslal Filipovi několik dopisů, v nichž ho zval, aby se vrátil.

Roku 1877 přijel Don Bosco do Lu, aby se podíval na nově otevřený dům a aby si promluvil s Filipem. Tou dobou přišla mladému a pracovitému muži také vážná nabídka k manželství. Don Bosco postupně odpověděl Filipovi na všechny námitky, dodal mu sebedůvěry a Filip Rinaldi vstoupil do ústavu v Sanpierrezu s pevným úmyslem stát se salesiánem. Ředitelem zde byl Filipův starý známý Don Albera. Už po třech letech složil sliby chudoby, čistoty a poslušnosti, čímž se stal salesiánem, a ve dvaceti šesti letech (23.12.1882) byl vysvěcen na kněze. Don Bosco se totiž snažil uspíšit jeho přípravu, aby ho měl co nejdříve k dispozici, a jako snad nikomu jinému, naplánoval mu přesně termíny zkoušek, svěcení a vůbec celý život v tomto období.

Po vysvěcení se chtěl stát misionářem, ale Don Bosco, který s ním měl jiné plány, ho překvapivě jmenoval ředitelem ústavu pro pozdní kněžská povolání. Don Rinaldi dokázal z vlastní zkušenosti dobře chápat problémy svěřených hochů. Navíc se snažil každému trpělivě naslouchat, být ke všem laskavý, prostě stát se spíše než ředitelem jakýmsi otcem. Tyto své vlastnosti později dále rozvíjel jak ve vztahu k hochům, tak i ve vztahu ke svým spolubratřím. Když se stal po smrti Dona Boska jeho nástupcem ve vedení kongregace Don Rua, poslal roku 1889 Rinaldiho do Španělska. Salesiánská škola v Sarrii v Barceloně se totiž ocitla v krizi, a tak byl pověřen, aby vystřídal jejího ředitele. I když měl problémy se španělštinou,

brzy si všechny získal laskavostí a otcovským přístupem, obnovil angažovanost v práci, odvahu a disciplínu, a učinil ze školy vzorné středisko. Proto ho po třech letech Don Rua jmenoval inspektorem všech salesiánských děl ve Španělsku a Portugalsku, kterých rychle přibývalo. Během devíti let svého inspektorování založil Don Rinaldi kolem dvaceti nových domů, v nichž si získal oblibu všech spolubratřů i hochů.

Za jeho působení jako ředitele v Sarrii vstoupil do jeho pracovny žák Řehoř Ferro a jasně mu ukázal své pohrdání. Nakonec dodal: „Balím svá zavazadla a vracím se domů.“

Don Rinaldi ho nechal vymluvit a s klidem mu odpověděl:

„Řekl jsi, co si myslíš, a jsem ti za to vděčný. Jsi si vědom toho, proč vlastně chceš jít domů?“

Zmatenému chlapci vážně dodal:

„Můj synu, staneš se salesiánem, výtečným salesiánem.“

A tak se i později stalo.

Když roku 1901 náhle zemřel Don Belmonte, zástupce hlavního představeného, požádal Don Rua Dona Rinaldiho, aby se vrátil do Turína. Přestože ho vyhlídka na to, že bude v kanceláři řešit ekonomické a jiné starosti kongregace, moc nenadchla, poslechl a zastával tento úřad 21 let. Protože chtěl zůstat především knězem, ne úředníkem, vstával brzy ráno, už v pět hodin sloužil mši a pak dvě hodiny zpovídal v chrámu Panny Marie Pomocnice. V neděli se nejčastěji zdržoval ve sváteční oratoři dcer Panny Marie Pomocnice (ženská obdoba salesiánských středisek), kde dívkám vysvětloval evangelium a zakládal různé kroužky. Po smrti Dona Ruy byl roku 1910 novým hlavním představeným zvolen Don Pavel Albera.

Za první světové války měl Don Rinaldi na starost také materiální zabezpečení téměř dvou tisíců salesiánů, kteří dostali povolávací rozkaz. Přesto však v této době stihl založit dvě díla: Mezinárodní federaci bývalých chovanců a chovank a sekulární sdružení, které se později přejmenovalo na Volontarie Dona Boska. Když roku 1922 zemřel Don Albera, konala se volba nového hlavního představeného, v níž byl i přes svůj nesouhlas zvolen Don Rinaldi.

Úřad hlavního představeného vedl dobře. Od počátku svého působení kladl důraz na hledání misionářských povolání. Otevíral nové misionářské instituty, založil časopis Misijní mládež a organizaci Misionářské sdružení salesiánské mládeže. Během devíti let odjelo do misí 1868 salesiánů a 613 dcer Panny Marie Pomocnice. Přestal zpovídat a vést dívčí oratoř, zato však dopoledne přijímal návštěvy spolubratří. Když papež Pius XI. prohlásil (roku 1929) Dona Boska za blahoslaveného, prožíval nejkrásnější den svého života, protože o to dlouhou dobu usiloval.

Jeho zdravotní stav se však zhoršoval. Přestože trpěl srdečními potížemi, nezpomalil Don Rinaldi své tempo, nadále přijímal všechny návštěvy a snažil se naplno řídit kongregaci. Ráno 5. 12. 1931 dostal záchvat kašle, když seděl v křesle. Jeho sekretář přišel z vedlejší místnosti a našel jej již mrtvého s životopisem Dona Ruy v rukou. Dne 29. 4. 1990 byl slavnostně blahorečen na Svatopetrském náměstí v Římě papežem Janem Pavlem II.

Filip Rinaldi celý život toužil být svěřeným hochům i spolubratřím dobrým přítelem a otcem. To, co sám zažil s Donem Boskem, předával dál. Mnozí z nás dnes vyrůstáme bez otců, nebo s otci jen těžko přístupnými. Kéž nám Filipův život dá také touhu být i v dnešní uspěchané době lidmi, kteří mají čas a srdce otevřené pro druhé.

Osnova tématu

Životopis Filipa Rinaldiho dává možnost mluvit o dvou věcech: o odvaze a o otcovství

odvaha

odvaha nebo statečnost je základní ctností nutnou k životu většinou se naše strašné obavy z čehokoli nesplní nebojte se být jiní než je vaše okolí (oblečení, názory, způsob života, víra v Boha...)

strašné věci, které by se možná mohly stát, se nestanou nebojte se říkat ne (nechci se opít, nechci drogu, nechci...)

nebojte se říkat ano (tohle chci, protože je to tak správně, at
už si o tom mé okolí myslí cokoli)

nebojte se nových věcí, dopadnou dobře (nová škola, noví ka-
marádi,...)

zítřek přinese zcela jistě nějakou novou hezkou věc – nebojte
se

Kristus neustále opakuje: nebojte se

mohu se spolehnout na Boží pomoc

otcovství

Jak by měl vypadat ideální otec?

Jaké vlastnosti si vážím na otci?

Jaký bych chtěl být já otec?

Jakou vlastnost budu na sobě nejvíce pěstovat jako otec?

Co je důležité na otci (odvaha, jistota, vzor, čestnost, bezpečí,
autorita,...)

Můj otec

Bůh otec

Jak dorůst do role otce?

Podobenství o milosrdném otci

Otče náš

Nebojte se být otcem!

Dopis svému otci

Účastníci chaloupky napíšíou fiktivní dopis otci. Dopisy se ne-
budou veřejně číst, slouží pro vlastní potřebu a vlastní úvahu
nad mým vztahem k otci. Smyslem dopisu je, aby si při jeho
psaní mohli účastníci uvědomit něco ze svého vztahu k otci.

V případě neutěšených rodinných poměrů může mít tako-
váto úvaha dosti dramatický průběh, člověk si při psaní do-
pisu leccos uvědomí – používat uvážlivě, spíše pro starší. Je
třeba předem znát rodinné poměry, abychom neuváženě neo-
tevřeli bolestivá témata. Téma stanovíme úmyslně velmi vol-
ně, aby účastníci mohli psát cokoli.

Při tomto tématu je možné, že vyplyne na povrch něco, co ani-
mátor není schopen zvládnout. Je nebezpečí, že vyplave pro-
blém a nikdo ho nebude schopen řešit. Dát prostor důvěry
k osobnímu rozhovoru s asistenty. Musíme si uvědomit, že

vztah s otcem bývá často problematický. Úkolem asistenta není problém vyřešit, ale vyslechnout ho, společně se s klukem modlit. Ale nehrát si na psychoterapeuta.

Rozjímání nad obrazem „Návrat ztraceného syna“ od Rembranta. (Nebo jen nad textem, ale s tím obrazem se to dělá lépe.)

Příběh – Marnotratný syn.

Proč jedním, jak jedním? Proč tak jedná bratr?

Syn, který se vrací.

Syn, který je doma.

Otec, který miluje.

Na základě příběhu nechat mluvit skupinu.

Modlitba za otce.

Hra

Vlastnosti otce. S písmenky a se slovy. Na velkou plochu papíru napíšeme OTEC, písmenka pod sebe. Každé písmeno je začátkem nějaké vlastnosti. Dále je možno napsat táta, tatíček, Vater... ke každému písmenu se napíše vlastnost. (Koláž z písmen.)

Biblické citáty

1Sam 17,32 David řekl: Člověk nesmí klesat na mysl. Půjdu s Goliášem bojovat.

1Král 2,2 Chovej se statečně a dokaž, že jsi muž! Dbej na povinnosti vůči Bohu.

Mt 10,28 Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, duši zabít nemohou.

Témátka 2003 – soudce Gedeon.

8. Maria

Maria není přítěž, ale je pomocnice ve víře

Hlavní myšlenka

Totus Tuus – Celý Tvůj (heslo papeže Jana Pavla II.)

Stručné téma

Kdo jsi, Maria? Jsi ta, která rozděluje, a nebo ta, která touží spojovat? Jsi pro naši víru přítěží, a nebo oporou?

Ať je to tak či onak, pro všechny světky, o kterých jsme dosud mluvili, je jedno společné. Prožívali Marii jako někoho velmi blízkého, jako svoji průvodkyni a oporu. Františku Saleskému jako studentovi pomohla v krizi víry Bernardova modlitba: „Pamatuj, láskyplná Panno, že nikdy nebylo slýcháno, abys opustila toho, kdo se s důvěrou obrátil na tebe...“. Janu Boskovi ukázala ve snu v devíti letech cestu svého poslání. Ji považoval za zakladatelku salesiánského díla, zasvětil jí kostel Panny Marie Pomocnice a vedl k její účtě své hochy. Dominik Savio založil Družinu Neposkvrněné – tajné společenství mladých apoštolů, které bylo kvasem mezi ostatními hochy. Také papež Jan Pavel II. si zvolil za své biskupské a pak i papežské heslo „Totus Tuus“, „Celý Tvůj“. Chtěl jím vyjádřit svoji odevzdanost do rukou té, která první uvěřila a která své děti vede bezpečnou cestou ke svému Synu.

Maria je ta, která chce být živá i v mém životě. Také jí mohu svěřit svůj život, své mládí, své starosti i radosti a svoji cestu z Pánem.

Sen v devíti letech

Don Bosco vypravuje: V devíti letech jsem měl sen, který se mi vryl na celý život hluboce do paměti. Zdálo se mi, že jsem před naším domem na velice prostranném dvoře, kde se bavilo mnoho chlapců. Někteří se smáli, jiní si hráli, mnoho jich

klelo. Když jsem zaslechl rouhání, šel jsem mezi ně a pokoušel jsem se je umlčet domluvami a pěstmi. Najednou se přede mnou objevil nádherně oděný muž. Byl již starší a jeho vzhled byl vznešený. Měl bílý plášť. Jeho tvář jsem nemohl posoudit, protože z ní vyzařoval zvláštní jas. Oslovil mě jménem a řekl mi:

„Tyto své přátele nezískáš bitím, ale vlídností a láskou. Dej se hned do práce a vysvětli jim, jak ošklivý je hřích a jak vzácná je ctnost.“

Celý zmatený a polekaný jsem namítl, že nejsem schopen vysvětlovat těmto chlapcům náboženství, protože sám dosud nic neznám. V tom okamžiku se přestali hádat, křičet a klít a obklopili mluvícího.

„Kdo vlastně jste? Vždyť to, co říkáte, je nemožné,“ namítl jsem.

„Právě proto, že se ti to zdá nemožné, to musíš učinit možným, a to poslušností a vědomostmi.“

„Kdo mě bude učit?“

„Dám ti učitelku. Povede tě a naučí tě moudrosti. Každá jiná moudrost je zbytečná.“

„Ale kdo jste vy?“

„Jsem syn té, kterou tě matka naučila zdravit třikrát denně. Zeptej se na moje jméno mé Matky.“

V tu chvíli stála vedle něj vznešená Paní v slunečném zářivém plášti. Všimla si, jak jsem zmatený a bezradný. Pokynula mi, abych se k ní přiblížil, a vzala mě za ruku.

„Dívej se,“ řekla.

V tu chvíli zmizeli všichni hoši a místo nich bylo všude plno koz, psů, koček, medvědů a jiných zvířat.

„Zde je tvoje místo, zde musíš pracovat. Buď pokorný, statečný a silný. To, co uvidíš u zvířat, musíš uskutečnit pro moje syny.“

Naráz se divoká zvířata změnila v přítulné beránky, kteří radostí poskakovali a mečeli kolem onoho Pána s Paní.

Dal jsem se do pláče a prosil Paní, aby mi vysvětlila, co to všechno znamená. Položila mi ruku na hlavu.

„Přijde doba, kdy všechno pochopíš.“

Jak to řekla, nastal hluk a já se probudil. Měl jsem dojem, že mě bolí od ran ruce a že mám i rozbolavělou tvář od facek, které jsem schytl oplátkou. Sen byl tak živý, že se mi nepodařilo znovu usnout.

Poselství Jana Pavla II. ke dni mládeže 2003

V poselství ke dni mládeže v diecézích na květnou neděli 13. dubna 2003 Jan Pavel II. mimo jiné uvádí:

„Proto také dnes opakuji heslo své biskupské i papežské služby: ‚Totus Tuus‘. Neustále jsem ve svém životě zakoušel láskyplnou a účinnou přítomnost Matky Páně; Maria mě doprovází každý den při plnění poslání Petrova nástupce.

Maria je Matka Boží milosti, protože je Matkou Původce milosti. Svěřte se jí s plnou důvěrou! Budete zářit Kristovou krásou. Otevření vanutí Ducha se stanete neohroženými apoštolý, schopnými šířit kolem sebe oheň lásky a světlo pravdy. V Mariině škole objevíte konkrétní nasazení, které od vás Kristus očekává, naučíte se stavět ho ve svém životě na první místo a zaměřovat na něho své myšlenky a skutky.

Drazí mladí, vy to víte: křesťanství není nějaký názor a nespočívá v prázdných slovech; křesťanství je Kristus! Je to osoba. Je to Žijící! Setkat se s Ježíšem, milovat ho a učinit vše, aby ho lidé milovali, to je povolání křesťana. Maria je vám dána, aby vám pomáhala navázat mnohem opravdovější a mnohem osobnější vztah k Ježíši. Maria vás svým příkladem učí spočinout pohledem lásky na tom, který nás miloval jako první. Svou přímlovou ve vás formuje srdce učedníků, kteří jsou schopni naslouchat Synu, který zjevuje autentickou tvář Otce a pravou důstojnost člověka.“

Závěť papeže Jana Pavla II.: TOTUS TUUS EGO SUM

V závěti Jana Pavla II. se také uvádí:

„Bděte, protože nevíte, kdy váš Pán přijde.“ (srov. Mt 24,42) Tato slova mi připomínají poslední povolání, které nadejde, až bude Pán chtít. Chci ho následovat a chci, aby mě všechno, co je součástí mého pozemského života, připravovalo na tuto chvíli. Nevím, kdy nadejde, ale jako všechno, také tuto chvíli kladu do rukou Matky mého Mistra: Totus tuus. V týchž

mateřských dlaních nechávám všechno a všechny ty, s nimiž jsem spojil svůj život a své povolání. V těchto dlaních zanechám především církev a také svůj národ a celé lidstvo. Děkuji všem. Všechny prosím o odpuštění. Prosím také o modlitbu, aby se Boží Milosrdenství ukázalo větším než má slabost a nehodnost.

Dej, abych prožil čisté mládí (Kája Herbst)

Na chaloupkách, kde už byli kluci starší, a měli takových patnáct let..., jsme dělávali zajímavé věci. ... Častokrát jsme objevili v lese studánku, u ní obrázek Panny Marie. Anebo, když někde takové místo nebylo, sami jsme si v lese takové místo našli a obrázek Panny Marie tam přibili. A k tomu obrázku chodívali a před odjezdem domů se tak krásně vlastními slovy Matce Boží zaslavčovali: „Panno Maria, dej, abych prožil čisté a krásné mládí.“ Na to si tak vzpomínám. A že to mysleli tak upřímně, že po tom tolik toužili. A já jsem si v tu chvíli vždycky říkal: „Panno Maria, opravdu jim žehnej. Dej, aby život, který je před nimi, opravdu prožili šťastně.“ A vidíte, kolik uteklo let. Co z těch chlapců už se stalo kněžími! Co z těch chlapců je salesiány! Co z nich se stalo dobrými manželi! A jak dobře si počínají! Jak jsou Pánu Bohu věrní! Jak žijí příkladně a jak se stále snaží salesiánů držet! Kdo prošel těmi chaloupkami, na tom bylo vidět, jak se snaží žít apoštolsky, tzn. že má zájem o to, co dělá jeho soused a co by se dalo dělat v naší farnosti a jak probudit život v našem kostele.

Osnova tématu

Kdo je mou oporou

Kdo je oporou v mém životě? Kdo mi pomáhá, o koho se mohu opřít? Každý na papír nakreslí diagram, znázorňující své vztahy podle toho, jak mu jsou oporou. Sám sebe nakreslí doprostřed a pak ostatní v různých vzdálenostech od sebe podle toho, jak mu jsou blízko a jakou oporu v nich cítí.

Až většina lidí dokončí své diagramy, každý může představit svůj a říct, v kom nachází největší oporu. Někomu se tam může objevit i Bůh, modlitba, Panna Maria. Pokud ne, pak se můžeme ptát, kde v tom našem životě má místo Bůh, Maria?

Maria jako opora

Uvedení tématu s využitím některých nabídnutých příběhů, které ukazují význam Marie v životě jednotlivých svatých. Je možné také upozornit na to, že mnozí další to také tak prožívali a že o tom svědčí různá mariánská poutní místa. Třeba si někdo na nějaké vzpomene. (Hostýnek, Sv. Hora...)

Rozdíl úcty k Bohu a k Panně Marii

Vysvětlíme rozdíl úcty k Bohu a k Panně Marii.

Úcta k Bohu – jen jemu se klaníme (projev Božské úcty), v litaniích s Božím jménem spojujeme „smiluj se“.

Úcta k Panně Marii – neklaníme se jí, ale modlíme se ve společenství s ní. Ona je první, která uvěřila. Podobně, jako se modlíme s našimi přáteli a před zkouškou je prosíme o modlitbu, tak to můžeme dělat i s věřícími, kteří již zemřeli. A stejně tak i s Marií. V litaniích se modlíme u oslovení Marie „oroduj za nás“, tj. pros za nás, přimlouvej se.

V čem je Panna Maria důležitá

Brainstorming na balicí papír nebo na tabuli: V čem je Panna Maria pro nás důležitá? Výsledky necháme na tabuli.

Moje osobní zasvěcení

Zformulovat osobní (zásvětnou) modlitbu k Panně Marii. Udělat si vlastní modlitbu s obrázkem. Dát možnost výběru mariánských obrázků, které si pak k modlitbě mohou přilepit.

Se staršími, pokud je to vhodné, můžeme jako večerní modlitbu udělat zasvěcení Panně Marii s využitím připravené modlitby. Je nutné nechat velkou míru svobody, aby i ti, kteří k tomuto kroku ještě nedozráli, nebyli nuceni a nedělali něco jen navenek.

Nesmyslné projevy úcty k Panně Marii

Těž je možno připomenout, že úcta k Panně Marii může být různým způsobem deformována a že může u některých lidí i zastírat úctu k Bohu. To je samozřejmě špatně, nicméně kvůli tomu Pannu Marii nezavrhneme, ona za lidskou blbost nemůže.

Literatura

BOSCO, Teresio. Don Bosko. Řím, 1990.

CANTALAMESSA, Raniero. Maria, zrcadlo církve. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1995, s. 9.

CARRETO, Carlo. Blahoslavená, která jsi uvěřila. Brno: Cesta, 1996, s. 5–6.

VRACOVSKÝ, Jaroslav. Chaloupky. Praha: Portál 2002, s. 73–74.

9. Versiglio a Caravario

Poslání

Hlavní myšlenka

„Hle, zde jsem,
mě pošli!“

Iz 6,8

Můj život má
cíl a smysl

Stručný životopis

Reportér: „Milí posluchači, nacházíme se v letadle, kterým le-
tíme k nebeské bráně. Jak tušíte, nejde o vůbec žádné oby-
čejné letadlo, ale o Nebeský speciál, který umožňuje komuni-
kaci země s nebem. Ano, už přistáváme u nebeské brány
a z dálky nás vítá sv. Petr.“

Sv. Petr: „Co byste si přáli? Co vás k nám přivádí?“

Reportér: „Mohli bychom se setkat s nějakými dobrými mi-
sionáři 20. století, nejlépe salesiány?“

Sv. Petr: „Není problém. Máme jich tady celkem dost. I těch,
kteří položili za víru svůj život. Chcete španělské mučedníky,
oběti komunismu nebo fašismu, a nebo něco přímo speciál-
ního?“

Reportér: „A tím myslíte koho?“

Sv. Petr: „Třeba čínské mučedníky, znáte je, ne? Aloise Ver-
siglia a Kalixta Caravaria.“

Reportér: „No, tak ti by určitě stáli za to. Můžete nám je
tedy zavolat?“

Sv. Petr: „Jasně, pokrytí je dobré, za chvíli jsou tady.“

Alois a Kalixt: „Pokoj Vám. Čím můžeme posloužit?“

Reportér: „Hledám pár opravdu dobrých misionářů. Při-
cházím z Čech, křesťanů je nás tam poskrovnu a tak hledám

nějakou radu, jak i v našich podmínkách šířit evangelium. Sv. Petr mi doporučil vás.“

Alois: „To je nám velkou ctí. Misionářů je nás tady spousta.“

Kalixt: „Ale je to nakonec pravda. S Lojzíkem jsme společně pro víru přece něco zkusili.“

Reportér: „Tak nám o tom něco pěkně popořádku povykládejte.“

Versiglio: „Narodil jsem se v roce 1873 v Itálii. Jako kluk jsem začal chodit do oratoře Dona Boska. Byl jsem okouzlený výpravou misionářů, které jsem jednou viděl v kostele. V té chvíli jsem se rozhodl, že také jednou budu misionářem.“

Kalixt: „Já jsem se narodil v roce 1903 v Cuorgene v Itálii. Do Turína jsme se přistěhovali, když mi byly čtyři roky.“

Versiglio: „V té době jsem už byl v Číně.“

Reportér: „V Číně? A cos tam dělal?“

Versiglio: „A to je právě to! V roce 1906 jsem byl pověřen vedením první salesiánské misijní výpravy do Číny. Zde jsem otevřel misijní stanici v Shiu Chow. Hledali jsme všechny možnosti, jak šířit srozumitelně evangelium tomu velikému národu. Časem jsem se zde stal také apoštolským vikářem a v roce 1921 jsem byl vysvěcen na biskupa.“

Reportér: „A jak ses do Číny, Kalixte, dostal ty?“

Kalixt: „Já jsem tam odjel ještě jako bohoslovec v roce 1924, to mi bylo 21 let. Po pěti letech mě Alois v Číně vysvětil na kněze. Pak jsem byl určen do vikariátu Shiu Chow.“

Reportér: „Jak to tenkrát v Číně vypadalo?“

Alois: „V roce 1911 vznikla nová Čínská republika. Léta tam probíhala spousta bojů. Možná znáte generála Čangajška, který v roce 1927 sjednotil Čínu. Ale to byl vlastně začátek občanské války. Snažil se zabránit pronikání komunismu ze Sovětského svazu.“

Kalixt: „Číňané se báli cizinců. Neměli je rádi, protože je považovali za vykořisťovatele. Misionáře ale rádi měli, a to zejména chudí lidé. Misie se totiž stávaly útočištěm pro každého, kdo neměl jiný útulek. Nejobávanějšími nepřáteli misionářů

byli piráti, kteří rabovali a nešetřili nikoho, a komunističtí vojáci, pro které bylo jedním z cílů zničit křesťanství.“

Reportér: „To tedy bylo dost drsné!“

Alois: „Jednou dokonce banda komunistických vojáků chytila salesiána Dona Dalmassa z misie Nam-Yung (70 km od Shiu-Chow), když odváděl žáky do školy. Svázaného ho vláčeli po ulicích města, zhanobili ho na veřejném shromáždění a odvěkli do své skrýše v horách. Osvobodili ho až po dvanácti dnech a s pomocí chudých lidí se mu podařilo vrátit do misie.“

Reportér: „A co se přihodilo vám?“

Alois: „Jednou na začátku roku 1930 jsem chtěl navštívit dvě školy a 200 křesťanů v jednom malém městě 8 dní cesty vzdáleném. Na cestu jsme se vydali společně s Kalixtem. Měli jsme mnoho zavazadel: obleky, liturgická roucha, potraviny a další materiál.“

Kalixt: „24. února jsme měli všichni budíček o čtvrté hodině ranní, následovala mše svatá a po ní se sešli všichni poutníci: biskup Versiglio, já, dva mladí učitelé – nevěřící Thong Chong Wai, a křesťan M Pan Ching, pak dvě jejich sestry – 21letá Thong Su Lien Mária, učitelka, 16letá M Yu Tce Paul, která nechala studii a vracela se domů. K výpravě se přidala i 22letá Tzen Tz Yung Klára, která odcházela do Lin-chow jako katechetka.“

Reportér: „A jak jste putovali?“

Kalixt: „Nejdříve jsme vyjeli vlakem. Odpoledne kolem páté jsme dorazili do Lin-Kong-How, odkud nás Don Cavada doprovodil na salesiánskou misii. Tam jsme přenocovali.“

Alois: „Následující den, 25. února, jsme odsloužili mši svatou. Potom jsme všichni nastoupili do loďky, která se s námi měla plavit po proudu řeky Lin-schow a dopravit nás do misie. Zde nás čekala malá křesťanská komunita. Bylo sedm hodin ráno. Cesta vlakem trvala osm a půl hodiny, překonat stejnou vzdálenost loďkou znamenalo plavit se sedm dní.“

Reportér: „Jak vypadá taková cesta po řece?“

Alois: „Čínská bárka je jako malé stavení. Přední část je otevřená a zadní se podobá příbytku, který je vlastně domovem

pro ty, kdo v ní cestují. Vpředu byla umístěna vlajka s nápisem Tin Tchu Tong (katolická misie), jakýsi druh průvodního listu. Všichni věděli, že misionáři nejsou bohatí a pracují pro chudé lidi, ale na druhé straně to zase mohla být určitá návnada pro zločince.“

Kalixt: „Pluli jsme okolo vesnice Pak Ngan Hang, kde byl právě jarmark. Dva učitelé byli na přední části bárky, odkud bylo vidět roztroušené osamělé domy v lese. O tři kilometry dál jsme uviděli v jedenáct hodin dopoledne hořet několik ohňů. Jak jsme se blížili, byly ohně znepokojivě jasnější. U ohňů jsme si všimli deseti mužů, kteří je udržovali. Na palubě bárky se posádka modlila.“

Alois: „Najednou zahřměl rozkaz: ‚Zastavte loďku!‘ Muži se přiblížili s namířenými puškami a pistolemi. ‚Koho vezete?‘ zvolali. ‚Biskupa a jednoho pátera z misie,‘ odpověděl někdo z posádky. Oni na to: ‚Nesmíte nikoho vést bez naší ochrany. Misionáři nám musí zaplatit pět set dolarů v evropských bankovkách nebo vás všechny postřílíme.‘ Bandity jsme nechtěli pustit na loď. Tak se piráti rozhodli podpálit naši bárku.“

Kalixt: „O několik metrů dál stála jiná bárka naložená dřevem. Přinesli svazky dřeva na před loďky a zapálili ho. Protože dřevo bylo silné, syrové a nechtělo chytit, podařilo se Lojzíkovi uhasit první plameny. Rozhněvaní piráti vytáhli nejsilnější větve a začali nás bít.“

Reportér: „A jak to všechno dopadlo?“

Alois: „Domlátili mě úplně do krve. Krvácející a vysílený jsem pak upadl.“

Kalixt: „Já jsem ještě vydržel několik minut, ale potom jsem klesl a z úst mi vylétlo: ‚Ježíši, Marie, Josefe.‘“

Alois: „Banditi se vrhli na ženy. Marie, jak nám zde v nebi vyprávěla, později podala svědectví: ‚Vší silou jsem se chytila spadlého biskupa Aloise za levé rameno, ale zbojníci mě udeřili přes ruku klackem a odvedli nás pryč.‘ Křičela jsem: ‚Pane Bože, zachraň mě! Pomocnice křesťanů, oroduj za mě, Ježíši, Marie, Josefe.‘“

Kalixt: „Marii se na chvíli podařilo osvobodit a skočila do řeky Shiu-pin. Raději chtěla zemřít, než padnout do rukou

zločinců, kteří je chtěli znásilnit. Voda ale byla mělká a tak ji jeden zbojník chytil za vlasy, vytáhl z vody a křičel: „To jste Číňanky, když jdete s cizinci? Katolické náboženství je třeba zničit!“

Reportér: „A co bylo s vámi?“

Kalixt: „Musíme vás zabít!“ křičel na nás jeden z nich. „Nebojíte se smrti?“

Alois: „Vzpomínám si, že jsme odpověděli: „Jsme misionáři, proč bychom se báli zemřít?“

Kalixt: „Sklonil jsem hlavu k Aloisovi a vzájemně jsme se v rychlosti vyzpovídali. A pak jsme se nahlas modlili.“

Alois: „Vedli nás dolů podél řeky. Cestou jsem zbojníkům řekl: „Já jsem starý, mě můžete zabít, ale on je mladý. Ušetřete ho!“

Kalixt: „Pak padlo pět výstřelů z pušky. A my jsme se odebrali sem.“

Sv. Petr: „Musím vám na ně prozradit jednu pěknou věc. Vrahové se po tom brutálním činu vrátili a říkali: „Je to nevysvětlitelná věc. Viděli jsme už mnohé... Všichni se báli smrti. Ale tito dva zemřeli klidně.“

Papež Pavel VI. vyhlásil v roce 1976 biskupa Versiglia a Dona Caravaria za mučedníky. Papež Jan Pavel II. je roku 1983 vyhlásil za blahoslavené a v roce 2000 za svaté.

Osnova tématu

Nežijeme náhodou. Život je dar a poslání! Tak jako svůj život naplnili sv. Versiglio a Caravario, tak ho máme naplnit i my. Ale jinak, originálně. Jen Bůh zná naši cestu. A nachází ji i ti, kdo sami sebe dobře poznávají, touží se plavit za cílem a nebojí se překážek, které se jim stavějí do cesty.

1. JÁ – SEBEPOZNÁNÍ

1K 12,4: „Jsou rozdílné dary...“

Představ si, že jsi dostal lodičku. Podobně, jako Versiglio a Caravario jedou za svým posláním, tak pluješ i ty.

Dostal jsi různé dary a předpoklady ke šťastné plavbě. Do lodičky si naskládej všechny tyto předpoklady: hřivny a dary, ale i problémy. Toto vede k sebepoznání.

2. DRUZÍ

Lk 10,29: „Kdo je můj bližní?“

Práce ve skupině.

Na lodičce života nejsi sám. Na palubě je i řada dalších. Zkus si odpovědět na následující otázky: Kdo je s tebou v lodičce? Koho bys tam ještě pozval? Koho bys tam nechtěl mít? Které hřivny a dary můžeš nabídnout druhým?

3. CÍL ŽIVOTA

Fp 3,14: „Běžím k cíli...“

Iz 6,8: „Hle, zde jsem, pošli mne!“

Kam nasměruji tuto lodičku? S těmi všemi dary kormidlem někam směřuji.

4. PŘEKÁŽKY A OHROŽENÍ

Sk 14,3: „Přes všechny překážky mluvili o Pánu...“

Přicházejí banditi a napadají můj směr. Všechny moje dary.

Co všechno může být bandity? Co všechno mě svádí z cesty?

Co mohu udělat proto, abych ty překážky překonal (ne abych se jim vyhnul).

Aktivity a další podněty

Jít do města a ptát se druhých: „Kde hledat štěstí?“ „Co pro vás znamená víra?“ Viz hra „Co je štěstí?“ ve Zlatém fondu her II.

Lze hrát ve dvojici, jeden je slepý, druhý němý. Může mluvit jen slepý, němý zase navádí.

Reflexe: Začít vidět ty, kdo by měli být osloveni mnou. Hry na to.

Dopis. Poslání je jako poslání dopisu na poště. Každý dostane arch bílého papíru. Odesílatelem je Bůh. Kdo je příjemcem?
- Každý si doplní. Já jsem ten bílý papír, který se pomalu

popisuje. Mám nějaké poslání. Napsat sebe: jaký jsem, co jsem, hřivny... Ofrankovat. Odesílatel Bůh. Kdo je příjemce. Při mši dát na oltář jako dary – poslání.

Hra na poznávání řeholních misionářských řádů. Odneseš si přehled řádů a jejich poslání (to, co dělají).

Na papíře název řádu, pod tím mapa světa a puntík, kde to je. A jaké je hlavní poslání řádu. Papíry jsou rozvěšeny po stromech, na ploše asi 500×500 m. Děcka do lesa pronikají, mají si to zapamatovat a vybíhat zpět za čáru, kde jsou v bezpečí. Ústředí mapuje misionářské řády ve světě.

V území v lese je honí vedoucí.

Svědectví víry: rozhovor s nevěřícím spolužákem. (Pro starší)

Misie v tom prostředí, ve kterém já žiji. Naučí to hlavně rodiče nebo blízké, ze kterých si člověk bere příklad.

Diskuse: Kolik je věřících v naší třídě? Je na mně znát, že jsem věřící?

Biblické citáty

1Král 19,7 Anděl se ho dotkl: Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!

Iz 6,8 Koho pošlu a kdo nám půjde? I řekl jsem: Zde jsem, pošli mne!

Jon 1,2 Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města a volej proti němu.

Mt 10,5 Těchto dvanáct Ježíš poslal a přikázal jim: Jděte a hlásejte!

Mt 10,16 Posílám vás jako ovce mezi vlky! Buďte tedy opatrní a bezelstní.

Literatura

Bosco, Teresio. Světci saleziánskej rodiny. Don Bosco, 2003, s. 58–66.

Hrkal, Jan a Hanuš, Radek ed. Zlatý fond her II. Výběr her a programů připravených pro kursy Prázdninové školy Lipnice. Praha: Portál, 2002, s. 45n.

10. Štěpán Trochta

Tady a ted'

Samozřejmě není svatý. Zařazujeme jej jako velkou osobnost českých salesiánských dějin, zejména proto, že letos uplynulo 100 let od jeho narození. (26. březen)

Hlavní myšlenka

Není na co čekat, je třeba začít

Stručný životopis Štěpána Trochty (1905–1974)

Narodil se 26. března 1905 ve Francově Lhotě na Valašsku. Jeho otec zemřel, když byl ještě Štěpán malý (v roce 1913, otci bylo 32 let). Maminka zůstala sama se třemi dětmi. Malý Štěpán byl nadaný, bystrý a zbožný. Proto upoutal pozornost místního kněze, který mu nabídl ministrování a později (v roce 1917) mu pomohl na studia. V roce 1923 se Štěpán dočetl o existenci salesiánů a ještě též rok se k nim do Itálie vypravil.

V té době salesiáni v Československu ještě nebyli. První čeští salesiáni se proto připravovali na své poslání v Itálii. Řeholní sliby složil Trochta 24. září 1925. První salesiánský ústav v českých zemích byl otevřen zásluhou P. Ignáce Stuchlého ve Fryštáku (28. září 1927). Trochta byl tomuto aktu také přítomen. Poté se vrátil a pokračoval v Turíně ve studiích. Doktorský biret získal 20. června 1932, na kněze byl vysvěcen 3. července 1932. Pak se vrátil do vlasti a působil ve Fryštáku jako duchovní rádce mladých salesiánů. Odtud ho představení poslali vybudovat dílo v Ostravě.

Na jaře 1934 začal stavět nejprve dům a pak kostel, jehož základní kámen byl položen 17. června 1934. Od salesiánského domova převzal Trochta klíče 7. listopadu 1937. O Vánocích téhož roku byl s pěti sty korunami v kapse poslán z Ostravy do Prahy, aby tam postavil kostel a ústav pro chlapce. To se mu podařilo, dům v Praze-Kobylisích je jeho dílem.

Přitom stačil zachránit kostel sv. Kříže Na příkopě (měl být přebudován na kino). Pak přišla druhá světová válka a okupace.

Gestapu byl Trochta trnem v oku. Zatčen byl 28. května 1942, po atentátu na Heydricha. (Na tomto místě je třeba připomenout větu z Trochtovy výpovědi, v níž takto vzpomínal na zatčení: „Při prohlídce u mne nic nenašli. Pak mne začali vyslýchat a najednou u mne „našli“ leták, který si tam ovšem přivezli sami pro případ, že by prohlídka byla bezvýsledná.“ Jak je vidět níže, metody nacistů a později Státní tajné bezpečnosti byly stejné.)

Následovaly kruté výslechy, bití, ponižování. Trochta byl označen jako RU=návrat nežádoucí. Dostal se do Terezína a poté do Mauthausenu. Zde pracoval v kamenolomu. Jednou ho dozorce bezdůvodně postřelil a v domnění, že je mrtev, ho nechal naložit na káru s mrtvolami jedoucí do krematoria. Zde se Trochta probral, s pomocí vězňů se odplížil na ošetřovnu, ke mu polský lékař zachránil život. Nakonec byl přesunut do Dachau, kde zůstal až do osvobození. Přežil jako zázrakem, a jak sám říkával „díky Panně Marii Pomocnici“. V pražském ústavu se objevil v trestanecké čepici 23. května 1945.

Po válce si papež přál, aby se Trochta stal litoměřickým biskupem, což Štěpán poslušně přijal. Vysvěcen byl 16. listopadu 1947. Diecéze byla v katastrofálním stavu, země byla zničena válkou i odsunem Němců, chyběli kněží. Kostely zpustlé, majetek farností rozkraden, do pohraničí přicházejí novodobí zlatokopové zabírat majetek po vystěhovaných Němcích. Trochta prosí své spolubratry salesiány, aby mu pomohli s obnovou diecéze, a ti přicházejí.

Tři měsíce po Trochtově intronizaci se moci ujali komunisté. Záhy po převratu bylo jasné, že komunisté se pokusí církev zlikvidovat. To se mělo udát v několika etapách. V první etapě chtěli komunisté přesvědčit věřící o kladném postoji režimu k náboženství, odhalit biskupy jako služebníky cizí moci a vlastizrádce, připravit zákony zajišťující kontrolu církví státem. Ve druhé etapě měli být biskupové izolováni a z věřících a kněží měl být ustaven Svaz českých a slovenských katolíků,

se kterým by vláda jednala místo biskupů. Ve třetí etapě se předpokládalo oddělení od Říma tak, že Svaz prohlásí katolickou církev za národní, nezávislou na Římu, převezme její majetek a zajistí vysvěcení svých biskupů (režimu nějak uniklo, že světit biskupa bez jiných biskupů nejde). A jak komunistický režim rozhodl, tak i začal jednat.

Trochta byl v listopadu 1948 na návštěvě „ad limina apostolorum“ v Římě. Protože již bylo jasné, kam půjde další vývoj, udělil papež československým biskupům „mexické fakulty“. To jsou zplnomocnění pro nouzové situace, ve kterých jsou některé pravomoci vyhrazené pouze papeži přeneseny na nižší hierarchii. Jedná se např. o právo biskupů světit další biskupy bez jmenování papežem, zjednodušuje se liturgie, není nutno používat liturgických oděvů a prostorů (mši je možno slavit kdekoli), biskupové mohou jmenovat své nástupce pro případ zatčení a předat jim různé pravomoci. Smysl těchto výsad je ten, že umožní církvi fungovat i při zamezení spojení s Římem, jak se ostatně záhy stalo. Název „mexické“ je odvozen od jejich poskytnutí mexické církvi na počátku 20. století, kdy byla krutě pronásledována.

Tlak státu na církev se neustále stupňoval a biskupové samozřejmě prováděli různá protipatření, pokud to bylo možné. Stát organizoval tzv. „Katolickou akci“, do níž bylo údajně zapojeno 300 „pokrokových“ kněží. (Neplést s regulérní mezinárodní Katolickou akcí, kterou založil papež Pius XI roku 1922, název byl vybrán úmyslně stejný.) 15. června 1949 vydávají čeští a slovenští biskupové pastýřský list s názvem „Hlas československých biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky“. Zabývá se především vztahem mezi státem a církví, upozorňuje na mnohá příkoří ze strany státu, prohlašuje Katolickou akci za rozkolné hnutí. Pastýřský list se měl číst následující neděli, 19. června, na slavnost Božího Těla. Policie předtím chodila od fary k faře a pastýřské listy zabavovala. Nicméně podle odhadů třetina až polovina kněží list přečetla. V katedrále sv. Víta v Praze list četl arcibiskup Beran, hned poté byl internován v biskupském paláci (nesměl vycházet

a mít kontakty s okolím). Od tohoto okamžiku pronásledování církve velmi zesílilo.

V době Trochtovy internace bylo k narušení jeho psychiky a omezení svobodného rozhodování používáno chemických přípravků, ať již injekčně či jinak, takže se někdy opravdu stával jen chodící „chemickou laboratoří“.

Trochtův životopisec napsal o jeho internaci: „Později policie spala i v jeho pokoji. Někdy ráno se probouzel s rukama popíchanýma od injekcí, které mu v noci tajně dávali.“

Na podzim roku 1949 bylo tajně vysvěčeno několik biskupů, mezi nimi i František Tomášek. Též svěcení kněží byla uspíšena, protože biskupové očekávali další pronásledování. 15. března roku 1950 skutečně započalo zatýkání řeholníků a likvidace klášterů v Československu.

Trochta byl zatčen v Litoměřicích 16. ledna 1953. Ve vyšetřovací vazbě pobyl 550 dní! Z původních 80 kg zhubl Trochta na 48 kg a u soudu ho nepoznal ani vlastní bratr. V roce 1954 byl odsouzen na 25 let vězení za zločin špionáže a velezrady. Propuštěn byl na amnestii v roce 1960. Na pobyt v komunistických žalářích nerad vzpomínal, jen vyjimečně říkával: „Ani v Mauthausenu to nebylo tak zlé. Ty německé koncentráky se nedají srovnat s tím, co jsem vytrpěl od komunistů.“

Dva roky po propuštění z kriminálu byl Trochta znovu internován a po několikerém stěhování skončil v Radvanově.

Na litoměřický stolec se vrátil v roce 1968 (Pražské jaro). Ve stejném roce Nejvyšší soud v Praze zrušil v plném rozsahu rozsudek z roku 1954. Mašinerie StB ale dál pokračovala a Trochtu sledovala...

Trochta si velmi dobře uvědomoval, že normalizace brzy utlumí nejen jeho svobodnou pastorační činnost, ale i práci všech kněží. Se svými obavami se netajil a upozorňoval, že pro katolickou církev nastane boj, který bude stejně tvrdý jako v letech 1948–1949, ale možná se obejde bez zatýkání a věznění. Není bez zajímavosti, že v archivech StB lze nalézt podrobnou zprávu o Trochtově návratu do Litoměřic, což je jasný důkaz o tom, že pro StB nenastaly žádné změny.

Postupně (od roku 1972) nemohl kázat, byl mu zabaven pastýřský list, a nakonec musel nečinně přihlížet, jak je prováděna soustavná ateistická propaganda a rozpadají se kostely.

Začátkem roku 1974 musel kvůli zhoršujícím se srdečním potížím na operaci. Z nemocnice se vrátil 27. března s doporučením, aby zachovával absolutní klid. Na biskupství ale vládl StB.

V pátek 5. dubna byl donucen přijmout krajského církevního tajemníka, jistého Dlabala. Ten si v podnapilém stavu vynutil nepřetržitých šest hodin jednání. Dlabal křičel a vyhrožoval a chtěl přinutit kardinála přijmout opatření vůči některým kněžím, zvláště salesiánským spolubratřím, kteří s ním žili jako přímí spolupracovníci. Podle kardinálova osobního sekretáře v jistém okamžiku na něho chrlil nadávky jako „ty hnusný starče, jestli nepropustíš všechny ty salesiány, tak ti zpřerážím hnáty“ a podobně. Po tomto dlouhém, vyčerpávajícím konfliktu kardinál jen řekl: „Myslím, že to bude moje smrt.“ A dříve než kdy jindy se odebral na lůžko.

Ráno ho našli v kómatu, odpoledne v nemocnici (6. dubna 1974) Štěpán kardinál Trochta zesnul.

Možná se zdá, že církevního tajemníka prostě nemusel přijímat. To byl ale člověk, který měl v komunistickém Československu důležitou pravomoc v životě církve. Uděloval (a odebíral) kněžím takzvaný „státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti“. To znamenalo následující: kněz byl vysvěcen, biskupem ustanoven farářem či kaplanem a poslán do místa svého působení. Pokud mu ale církevní tajemník laskavě neudělil státní souhlas, nesměl odsloužit jedinou mši, nesměl zpovídat, zkrátka nesměl vůbec nic. Na porušení tohoto zákazu pamatovalo právo zákonem s elegantním názvem „Maření státního dozoru nad církvemi a náboženskými organizacemi“ s trestní sazbou do dvou let vězení.

Trochta jako vzor

Smrtí a pohřbem nekončí život člověka. Nekončí ani osud mučedníka Štěpána Trochty. O kardinálově smrti se lidé dozvěděli jen soukromě a telefonicky. V den pohřbu (16. dubna 1974) byly Litoměřice odříznuty od okolního světa. Na příjezdových

komunikacích stály hlídky, ti, kdo se přeci jen do města dostali a směřovali ke katedrále, byli kontrolováni. Bylo zakázáno vyvěsit černé prapory na věžích kostelů a sloužit zádušní mše. Pohřební průvod byl zrušen. Přesto bylo přítomno asi tři tisíce osob.

Žádný ze zahraničních biskupů nesměl koncelebrovat, měli i zákaz mluvit nad hrobem. I přes zákaz projevu se s Trochou krátce rozloučil kardinál Wojtyla (pozdější Jan Pavel II.) a nazval ho mučedníkem.

Od úmrtí velké postavy českého salesiánského díla i českých církevních dějin 20. století Štěpána Trochty (1905–1974) uplynulo již více než 30 let. Také Trochtovým přičiněním přišli v roce 1927 salesiáni do naší vlasti, pod jeho vedením a zejména díky jeho schopnostem vyrostla hlavní salesiánská centra v Ostravě, Praze-Kobyliších, Pardubicích i jinde. Zasloužil se o to, aby se z pražského kostela Sv. Kříže nestalo kino. Napomohl ke sjednocení skautů, po „vítězném únoru“ zastupoval katolickou církev při jednáních s vládou, v době nesvobody tajně vysvětil 29 kněží. Zažil nacistické koncentrační tábory (dvakrát byl na pokraji smrti) i komunistická vězení, neustálé sledování, pokusy o kompromitaci ze strany StB, dohled státních „církevních“ tajemníků, odmítání „mírovými“ kněžími. Přesto nepřestal neúnavně pracovat pro Boží království.

Pro dokreslení Štěpánovy osobnosti připojujeme několik vzpomínek součastníků

Nebát se mocipánů

Říkává se, že Štěpán hodně trpěl depresemi. Nebylo divu. Důvodů bylo nepřeborné množství. Štěpán neskrýval ani tuto svou slabinu. Avšak ve chvílích, kdy o něco šlo, si stál docela jistě.

Když byl v padesátém roce internován v litoměřické rezidenci, přišli věřící z křesťické farnosti, aby si od zmocněnců vymohli biskupa na tradiční každoroční májovou pobožnost. Po dlouhých vyjednáváních se nakonec svolilo. A Štěpán v doprovodu příslušníků Sboru národní bezpečnosti (SNB) přijel do Křešic.

Před pobožností uvedl, že přítomní nemusí mít žádné obavy, neboť o bezpečnost je postaráno příslušníky SNB. Když pobožnost skončila, vyzval přítomné, aby před jeho požehnáním poklekli. Což se stalo. Po uděleném požehnání dodal: „A ti, kteří zůstali stát, jsou právě těmi, kteří dbají o naši bezpečnost. Amen.“ Není vyloučeno, že někteří z věřících zvykově dodali: „Dejž to nebeský Pán.“

Prorocká rada?

Když jsem začal jezdit za našimi spolubratry z litoměřického semináře, nocovával jsem na biskupství. Tam pak spolubratři přicházeli po jednotlivcích nebo po malých skupinkách, aby to nebylo nápadné.

Při vhodné příležitosti jsem Štěpánovi řekl, že máme v jeho domě tyto naše „šolichy“. Považoval jsem to za samozřejmé. Na to Štěpán: „Ale kdyby něco, tak já nic nevím. A pamatuj si, v totalitních systémech nesmíme mít struktury.“ Byla to rada nad zlato. Fungovala dalších dvacet let. Piši o ní záměrně, protože nikdo neví, zda by nám zase jednou nemohla posloužit.

(Převzato ze Salesiánského magazínu 2004/2)

Osnova tématka

život přináší neustále okamžiky, ve kterých je nutno se rozhodovat

každé rozhodnutí má v sobě možnost omylu, může být chybné (i některá Trochtova rozhodnutí byla chybná nebo diskutabilní, zejména ve složitých jednáních se státní mocí; ovšem to se dnes říká velmi snadno, „po bitvě je každý generál“)

nerozhodnout se a neudělat nic je mnohdy podstatně horší, než udělat rozhodnutí ne zcela správné

některé věci je nutno udělat ve správném věku, později už na ně nebude čas –

naučit se hrát na kytaru či jiný nástroj

dělat nějaký sport

naučit se nějaký jazyk

cestovat do zahraničí
oženit se – vdát se
mít několik dětí
ve svých rozhodnutích můžeme a máme počítat s Božím vedením, pokud o ně opravdu stojíme

Diskuse (je nutno přizpůsobit věku)

udělal jsem někdy nějaké důležité rozhodnutí?
mám odvahu se k něčemu rozhodnout, jaké následky jsem ochoten nést?
která rozhodnutí jsem nechal na jiných?
schovávám se za někoho při rozhodování, jsem ochoten „nést kůži na trh“?

Aktivita

lze zahrát jakoukoli hru, ve které se musí něco někam dopravit, překročit zakázané území, pronést předmět přes území nepřítele
dopravit Trochtův dopis do Vatikánu, agenti STB nás chytají
proplížit se v noci do Trochtovy rezidence a promluvit s ním, kolem opět hlídá STB
přinést z Vatikánu přes nepřátelská území mexické fakulty
dopravit zašifrované instrukce od Trochty věrným kněžím

Biblické citáty

Gen 12, 1 – 4 A Abraham se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal (hned se vydal na cestu...)
Mt 4,20 Řekl jim: Pojdte za mnou. Oni hned nechali sítě a následovali ho
Lk 1,38 Maria řekla: Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova! (teď hned ať se stane...)
Lk 10,34 Samaritán přišel, viděl, přistoupil, nalil, obvázal, dopravil – všechno udělal hned
Lk 12,36 Čekají na svého Pána, aby mu hned otevřeli, když přijde a zatluče

Jan 6,9 Je tu jeden chlapec, ten má pět ječných chlebů a dvě ryby (a hned je dal k dispozici apoštolům...)

2Kor 6,2 Přece říká: Hle, teď je ta doba příhodná, hle, teď je ten den spásy

1Petr 5,8 Buďte střízliví a bděte, váš protivník ďábel jako řvoucí lev obchází

Zj 3,20 Stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře, k tomu vejdu (kdo teď otevře...)

Dodatky k zamyšlení

G. K. Chesterton – Orthodoxie:

Na křižovatce cest stojí dva lidé – optimista a pesimista. Jednomu se všechny cesty stejně líbí, druhému se všechny cesty stejně nelíbí. Výsledek? Nu, některé věci není těžké si domyslit. Stojí na křižovatce.

Na hřebeni Krkonoš stojí v silné vánici a silném mrazu tři lidé. Jeden navrhuje jít dolů do Špindlerova Mlýna, protože cesta je sice delší, ale vede dolů. Druhý je pro to jít na nejbližší stanoviště polských pohraničníků, kteří jistě pomohou, i když nikdo z našich tří přátel nemá s sebou žádné doklady. Třetí navrhuje sejít na Luční boudu, která je sice nejdál, ale on tam má známého. Radí se, uvažují a přemýšlí, které řešení je nejlepší. Pokud se budou radit ještě nějaký čas, všichni tři zmrznou.

Naši politikové už desetiletí trpí tím, že nejsou ochotni udělat rozhodnutí a nést za ně zodpovědnost (např. důchodová reforma, zdravotnictví, školství, nájemné...). Bohužel tím trpíme hlavně my ostatní.

Literatura

Václav Vaško: Neumlčená, Zvon 1990

Vojtěch Vlček: Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948–1964, Matice cyrilometodějská 2004

Závěr

V letošním roce jsem byli téměř v „přímém přenosu“ svědky smrti papeže Jana Pavla II. Jeho pontifikát trval 27 let, to je déle, než jsou mnozí z nás na světě. Viděli jsme miliony poutníků, kteří se mu přišli poklonit při jeho pohřbu. Viděli jsme celý svět, jak mu vzdává hold. Viděli jsme státníky, politiky a nejvýznamnější lidi tohoto světa, jak spěchají k jeho rakvi. Viděli jsme anglického prince – následníka trůnu, jak odkládá svatbu kvůli tomuto muži (trochu žertovné je, že kvůli svatbě Jindřicha VIII. s Annou Boleynovou odpadla celá Anglie od papeže, a nyní kvůli jinému papeži se odkládá svatba). Je nutno říci a všichni tito lidé to svým jednáním říkají: taková pocta se vzdává jenom světcům. Člověku, který opravdu pohnul světem.

A chvíli poté začínají jiní lidé vytahovat to či ono papežovo rozhodnutí a vědecky zdůvodňovat jeho nesmyslnost. Objevují se mnohé komentáře k tomu či onomu činu a dokazují, jak strašně špatný, nemoderní a společnosti nebezpečný byl tento papež.

My lidé neumíme žít vedle světců. Žár jejich života a jejich lásky je pro nás příliš silný. Ostatně Izraelité kamenovali své proroky, a věděli proč. Život svatých je nám výčitkou a ostrou připomínkou, která neodbytně křičí: Podívej se, jde to. Dá se tak žít. Ať už je ti patnáct nebo osmdesát, ať jsi malý kluk ve škole nebo biskup, jde to. Není to příliš obtížné a je to krásné. Podívej se, kolik lidí tak žilo a žije!

Jenomže nám se nechce. Potřebujeme tyto lidi odstranit ze svých očí, ze své blízkosti, abychom mohli dál žít svůj klidný zaběhaný nenáročný život. Co na tom, že není moc k žití? Nechceme ho žít pořádně. Bojíme se, že by to bylo příliš náročné. Bojíme se, že bychom se mohli stát „jiným člověkem“.

Ti lidé, o kterých jsme v letošních tématkách přemýšleli, takto velmi pravděpodobně neuvažovali. Prostě žili svůj život doopravdy. A jejich život je nám svědectvím, že lidskou slabost Bůh proměňuje v sílu.

Co kdybychom to zkusili také?

Poděkování za spolupráci:

Michal Svoboda (6,7,9)

Veronika Malotínová (6)

Martin Kuklík (5)

Salesiánský magazín (10)

Vířa (6)

Jirka Záleský (7,9)

Témátka '05

Jaroslav Vracovský

Tomáš Kubalík

Vydala Salesiánská provincie Praha

jako svou 17. publikaci. Praha 2005

Odpovědný redaktor Vladimír Kopřiva, SDB

Sazba Miroslav Palíšek, SDB